

**ორჭუსის კონვენციის განხორციელების ეროვნული ანგარიშის
ფორმატი IV/4 (ECE/MP.PP/2011/2/Add.1) გადაწყვეტილების
შესაბამისად**

ანგარიში წარდგენილია საქართველოს სახელით I/8, II/10 და IV/4 გადაწყვეტილებების შესაბამისად.

თანამდებობის პირი, რომელიც პასუხისმგებელია ეროვნული მოხსენების წარდგენაზე:	ნინო გოხელაშვილი – საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის საერთაშორისო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსი
ხელმოწერა:	
თარიღი:	07.12.2013

**განხორციელების ანგარიში
ინფორმაცია ანგარიშის შედგენის შესახებ**

მხარე	საქართველო
ეროვნული საკონტაქტო პირი	
ორგანიზაციის სრული დასახელება:	საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
პირის თანამდებობა, სახელი და გვარი:	გარემოსდაცვითი პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტის საერთაშორისო ურთიერთობების სამმართველოს უფროსი, ორჭუსის კონვენციის ეროვნული პასუხისმგებელი პირი – ნინო გოხელაშვილი
საფოსტო მისამართი:	0114
ტელეფონი:	+995 32 727 223
ფაქსი:	+995 32 727 223
ელ-ფოსტა:	n.gokhelaashvili@moe.gov.ge
საკონტაქტო პირი ეროვნული ანგარიშთან დაკავშირებით (თუ განსახვავებულია)	
ორგანიზაციის სრული დასახელება:	
პირის თანამდებობა, სახელი და გვარი:	
საფოსტო მისამართი:	

ტელეფონი:	
ფაქსი:	
ელ-ფოსტა:	

I. ანგარიშის მომზადების პროცესი

მოკლედ აღწერეთ ანგარიშის მომზადების პროცესი. მიუთითეთ, რომელმა საჯარო დაწესებულებებმა მიიღეს მონაწილეობა ან წარმოებდა მათთან კონსულტაციები, როგორ მიიღო მონაწილეობა საზოგადოებამ და როგორ იქნა საზოგადოების მონაწილეობის შედეგები გათვალისწინებული. რა მასალას დაეყრდნო ანგარიში.

პასუხი:

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ მომზადებული ანგარიშის პროექტი (05.05.2013-22.07.2013) კომენტარებისათვის გაეგზავნა შემდეგ სამთავრობო სტრუქტურებს (25.07.2013):

- საქართველოს პარლამენტის გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის კომიტეტს;
- ენერგეტიკის სამინისტროს;
- განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს;
- შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს;
- სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
- ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს;
- იუსტიციის სამინისტროს;
- საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს;
- რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს;
- ფინანსთა სამინისტროს;
- უზენაეს სასამართლოს;
- თბილისის მერიას;
- საქართველოს სახალხო დამცველს.

სამთავრობო სტრუქტურების მიერ მომზადებული ანგარიშის პროექტი 18.09.2013-10.10.2013 პერიოდში განთავსებულ იქნა სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (moe.gov.ge) და გავრცელდა ელექტრონულად კავკასიის გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელის საშუალებით (CENN) საზოგადოების მხრიდან კომენტარების მისაღებად.

საზოგადოების მხრიდან ანგარიშის პროექტზე კომენტარების მიღების შემდეგ (01.11.2013) მოეწყო საჯარო განხილვა.

ანგარიში მომზადდა კონვენციის მე-3 ეროვნულ ანგარიშში ცვლილებების შეტანით, რაც დაეყრდნო საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულებიდან და ზემოთ ჩამოთვლილი

სახელმწიფო უწყებებიდან მიღებულ ინფორმაციას. ასევე, საზოგადოების მხრიდან მოწოდებულ გარკვეულ კომენტარებს.

ანგარიშის ტექსტი ითარგმნა ინგლისურ ენაზე და, ქართულ ვერსიასთან ერთად, წარედგინა ორჰუსის კონვენციის სამდივნოს და საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს (07.12.2013).

II. ძირითადი საკითხები, რაც მნიშვნელოვანია ანგარიშის გასაგებად (აღსაქმელად)
მიუთითეთ ყველა ის მომენტი, რომელიც მნიშვნელოვანია ანგარიშის აღსაქმელად, მაგ: ფედერალური ან დეცენტრალიზებული გადაწყვეტილების მიმღები სტრუქტურის არსებობა; აქვს თუ არა კონვენციის დებულებებს უშუალო მოქმედების ძალა; წარმოადგენს თუ არა ფინანსური პრობლემები მნიშვნელოვან დაბრკოლებას კონვენციის განხორციელებისათვის და სხვა.

პასუხი:

კონვენციას გააჩნია პირდაპირი მოქმედების ძალა და მისი გამოყენება შესაძლებელია ხელისუფლების სამივე შტოს საქმიანობის პროცესში. ; საქართველოს კონსტიტუციის (მუხლი მუხლი 6, პუნქტი 2) და “საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებების შესახებ” (მუხლი 6, პუნქტი 2) საქართველოს კანონის თანახმად, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, კონსტიტუციურ კანონსა და კონსტიტუციურ შეთანხმებას, აქვს უპირატესი ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ .

კონვენციის სათანადოდ განხორციელებისათვის მიზანშეწონილია შემდგომში კანონმდებლობის სრულყოფა შესაბამისი პროცედურების დახვეწის მიზნით.

ფინანსური პრობლემები მნიშვნელოვნად აბრკოლებს როგორც ინფორმაციის მოგროვებას, ასევე მისი დამუშავებას, გამოცემას და გავრცელებას.

III. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-3 მუხლის მე-2, მე-3, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-3 მუხლის მე-2, მე-3, მე-4, მე-7 და მე-8 პუნქტების განხორციელებას

ახსენით როგორ ხორციელდება ეს პუნქტები. კერძოდ, აღწერეთ:

(a) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ თანამდებობის პირები და ხელისუფლების ორგანოები ეხმარებოდნენ და აკვალიანებდნენ საზოგადოებას;

(b) მე-3 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლებისათვის;

(c) მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სათანადო აღიარება და მხარდაჭერა ჰქონდეთ

გარემოსდაცვითი საქმიანობის ხელშემწყობ ასოციაციებს, ორგანიზაციებს და ჯგუფებს;

(d) **მე-7 პუნქტთან** დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული საერთაშორისო დონეზე კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად;

(i) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა სამინისტროებში და სამინისტროებს შორის კოორდინაციისათვის, რათა სხვადასხვა საერთაშორისო ფორუმებში ჩართული ოფიციალური პირები ინფორმირებულნი ყოფილიყვნენ კონვენციის მე-7 მუხლის, მე-3 პუნქტის და ალმა-ათის სახელმძღვანელო პრინციპების შესახებ;

(ii) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა ეროვნულ დონეზე საერთაშორისო ფორუმების შესახებ ინფორმაციის მისაწოდებლად. მიუთითეთ, თუ რა სტადიაზე ხდებოდა ინფორმაციის მიწოდება;

(iii) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა ეროვნულ დონეზე საერთაშორისო ფორუმებთან დაკავშირებით საზოგადოების მონაწილეობის ხელშესაწყობად (მაგ. არასამთავრობო სექტორის მიწვევა ქვეყნის დელეგაციებში საერთაშორისო გარემოსდაცვითი მოლაპარაკებების დროს მონაწილეობის მისაღებად ან არასამთავრობო სექტორის ჩართვა ასეთ მოლაპარაკებებში ქვეყნის ოფიციალური პოზიციის ჩამოსაყალიბებლად). მიუთითეთ, თუ რა სტადიაზე ხდებოდა ინფორმაციის მიწოდება;

(iv) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად სხვა საერთაშორისო ფორუმების პროცედურებში;

(v) ზომები, რომლებიც მიღებულ იქნა კონვენციის პრინციპების ხელშესაწყობად სხვა საერთაშორისო ფორუმების სამუშაო პროგრამებში, პროექტებში, გადაწყვეტილებასა და სხვა ძირითად საკითხებში.

(e) **მე-8 პუნქტთან** დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ პიროვნებები, რომლებიც კონვენციით მინიჭებულ უფლებებს იყენებენ, არ იყვნენ დასჯილნი, დევნილნი ან შეზღუდულნი.

პასუხი:

(a) *კონვენციის მოთხოვნების მნიშვნელოვანი ნაწილი უზრუნველყოფილია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით (იხ. ქვემოთ). გარდა ამისა, კონვენციას აქვს უპირატესი ძალა (იხ. პასუხი წინა შეკითხვაზე). საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობით გათვალისწინებულია შემდეგი: საქართველოს კონსტიტუციის 37-ე მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტების თანახმად, ყველას აქვს უფლება ცხოვრობდეს ჯანმრთელობისათვის უვნებელ გარემოში, სარგებლობდეს ბუნებრივი და კულტურული გარემოთი. სახელმწიფო ახლანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით უზრუნველყოფს გარემოს დაცვას და ბუნებრივი რესურსებით რაციონალურ სარგებლობას, ქვეყნის მდგრად განვითარებას საზოგადოების ეკონომიკური და ეკოლოგიური ინტერესების შესაბამისად ადამიანის ჯანმრთელობისათვის უსაფრთხო გარემოს უზრუნველსაყოფად.*

1996 წლის 10 დეკემბრის “გარემოს დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონით გათვალისწინებულია მოქალაქეთა უფლებები გარემოს დაცვის სფეროში. კერძოდ, ამ კანონის მე-6 მუხლის თანახმად, მოქალაქეს უფლება აქვს ცხოვრობდეს თავისი ჯანმრთელობისათვის უვნებელ და ჯანსაღ გარემოში, აგრეთვე, მიიღოს სრული, ობიექტური და დროული ინფორმაცია თავისი სამუშაო და საცხოვრებელი გარემოს მდგომარეობის შესახებ.

ამავე კანონის მე-14 მუხლის შესაბამისად, საზოგადოების ინფორმირების მიზნით, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი 3 წელიწადში ერთხელ ამტკიცებს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნულ მოხსენებას. სახელმწიფო ორგანოები და საჯარო სამართლის იურიდიული პირები ვალდებული არიან, მოთხოვნიდან არა უგვიანეს ორი თვისა, უსასყიდლოდ მიაწოდონ სამინისტროს მათ ხელთ არსებული ინფორმაცია გარემოს მდგომარეობის შესახებ. სავალდებულოა ეროვნული მოხსენების გამოქვეყნების გზით მისი საზოგადოებრიობისათვის ხელმისაწვდომობის პრინციპის დაცვა.

ამავე კანონის მე-15 მუხლის შესაბამისად, “გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების უზრუნველყოფის მიზნით, იქმნება გარემოს დაცვის დაგეგმვის სისტემა”, რომელიც, სხვა საკითხებთან ერთად, მოიცავს გრძელვადიან სტრატეგიულ გეგმას (მდგრადი განვითარების სტრატეგია) და ხუთწლიან გეგმას (გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამა).
ამავე მუხლის თანახმად, “აუცილებელია საზოგადოების მონაწილეობა მდგრადი განვითარების სტრატეგიის პროექტის შემუშავებაში”. ამასთანავე, 2010 წლის 13 ოქტომბერს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროში შეიქმნა მდგრადი განვითარების დეპარტამენტი, რომლის ერთ-ერთ მთავარ ფუნქციას წარმოადგენს მდგრადი განვითარების სტრატეგიის მომზადებისა და მისი ხელშეწყობი სახელმწიფო პროგრამების შემუშავებაში მონაწილეობის მიღება; ასევე საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება და საზოგადოების ინფორმაციით უზრუნველყოფა მდგრადი განვითარების საკითხებზე.

2012 წლის 20 მარტის „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის „ტ“ პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრომ უნდა განახორციელოს საზოგადოების ინფორმირება რადიაციული მდგომარეობის იმ ასპექტების შესახებ, რომლებიც არ არის სახელმწიფო ან/და კომერციული საიდუმლოება. ამავე კანონის 23-ე მუხლის „კ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ლიცენზიის მფლობელი ლიცენზიით განსაზღვრული საქმიანობის შესაბამისად ვალდებულია უზრუნველყოს საზოგადოების ინფორმირება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების იმ საკითხებზე, რომლებიც არ არის სახელმწიფო ან კომერციული საიდუმლოება. ამავე კანონის 31-ე მუხლის შესაბამისად, „რადიაციულ საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმამ უნდა განსაზღვროს ყველა საჭირო ვალდებულება და ქმედება და უნდა გამიჯნოს ისინი შესაბამის

სახელმწიფო ორგანოებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის, მათი ერთმანეთთან კომუნიკაციისა და საზოგადოებისთვის შეტყობინებისათვის აუცილებელი მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარების ჩათვლით“.

- (b) “გარემოს დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მოქალაქეს უფლება აქვს „მიიღოს გარემოსდაცვითი და ეკოლოგიური განათლება, აიმაღლოს გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონე“. ამავე კანონის მე-8 მუხლის თანახმად, საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების დონის ამაღლებისა და სპეციალისტების მომზადების მიზნით დადგენილია გარემოსდაცვითი განათლების ერთიანი სისტემა, რომელიც მოიცავს საგანმანათლებლო სასწავლებლების, კადრების მომზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების დაწესებულებათა ქსელს. აღსანიშნავია, რომ საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების, შესაბამისი სპეციალისტების მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობის მიზნით საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სისტემაში 2013 წლის მაისიდან ორჰუსის ცენტრის ბაზაზე შეიქმნა საჯარო სამართლის იურიდიული პირი (სსიპ) გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი¹, რომლის საქმიანობის სფეროა შემდეგი: გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებისა და შესაბამისი სპეციალისტების მომზადების, გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწყობა.

„მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამის შესახებ“ საქართველოს პრეზიდენტის 2002 წლის 18 დეკემბრის № 538 ბრძანებულებით დამტკიცებულ იქნა მოსახლეობის ეკოლოგიური განათლების სახელმწიფო პროგრამა, ხოლო „ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2004 წლის 18 ოქტომბრის № 84 დადგენილებით დამტკიცებულ იქნა ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები, რომლის თანახმადაც, საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე მოზარდმა უნდა შეძლოს ბუნებრივი გარემო პირობების შენარჩუნება და დაცვა.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრომ, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად, შეიმუშავა „საქართველოს ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა - გარემოსდაცვითი განათლება მდგრადი განვითარებისათვის (2012-2014)“, რომლის ძირითად მიზანსაც საქართველოში განათლების ჩარჩო პროგრამის

¹ 2013 წლის მაისიდან აღარ მიმდინარეობს ორჰუსის ცენტრის ვებგვერდის განახლება. ამჟამად მიმდინარეობს სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდის შექმნის პროცესი, სადაც ასახული იქნება ორჰუსის ცენტრის ვებგვერდზე არსებული ინფორმაცია. ორჰუსის ცენტრის ვებგვერდი დაიხურა 2013 წლის 30 სექტემბერს.

შექმნა წარმოადგეს.

გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით ეროვნულ სასწავლო გეგმაში (2011-2016 წწ) შესულია თემები სხვადასხვა დისციპლინაში, ასევე შექმნილია მასწავლებლის საგნობრივი სტანდარტები, სადაც შეტანილია მდგრადი განვითარების თემატიკა, მათ შორის, გარემოსდაცვითი საკითხები.

(c) “გარემოს დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საქართველოს მოქალაქეებს უფლება აქვთ გაერთიანდნენ გარემოსდაცვით საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში. გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციები წარმოადგენენ იურიდიულ პირებს და მათ სხვა არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების თანაბარი უფლებები გააჩნიათ.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 29-ე მუხლი დეტალურად განსაზღვრავს არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის პირობებს.

არასამთავრობო ორგანიზაციის რეგისტრაციის პროცედურები საკმაოდ მარტივია, რეგისტრაცია ხორციელდება საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს უფლებამოსილი ორგანოს - საჯარო სამართლის იურიდიული პირის (სსიპ) საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ. აღნიშნული სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურების საფასურის განაკვეთების, საფასურის გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 29 დეკემბრის 509 დადგენილების თანახმად, ერთი სამუშაო დღის ვადაში არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირის რეგისტრაციის, რეგისტრირებულ მონაცემებში ცვლილებებისა და მათი შეწყვეტის რეგისტრაციის საფასური წარმოადგენს 100 ლარს².

არ არსებობს სამართლებრივი ნორმა, რომელიც კრძალავს გარემოსდაცვითი საკითხების შესახებ გადაწყვეტილების მიმღებ სტრუქტურებში არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩართვას. საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ხელისუფლებაში ჩატარებულ შეხვედრებსა და საკომიტეტო მოსმენებში საკონსულტაციო სტატუსით მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ არასამთავრობო ორგანიზაციებს.

2012 წლის 20 მარტის „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ფუნქციებში შედის „კომპეტენციის ფარგლებში სახელმწიფო ორგანოებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, კერძო სტრუქტურებთან, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებთან ინფორმაციის გაცვლა“.

² 2013^წ 11 დეკემბრის მდგომარეობით, 100 აშშ დოლარი ექვივალენტია 168.4 ლარის.

(d) 2006 წ. ქვეყნის მასშტაბით, ყველა შესაბამის ორგანიზაციას მიეწოდა ალმა-ათის სახელმძღვანელო პრინციპები ქართულ და ინგლისურ ენებზე. საქართველოს გლობალურ და რეგიონულ გარემოსდაცვით პროცესებში საქართველო ყოველთვის უჭერს მხარს საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფას ორკუსის კონვენციის პრინციპების შესაბამისად. მთავრობა ხელს უწყობს არასამთავრობო სექტორს ქვეყნის ოფიციალურ დელეგაციებში ჩართვის მიზნით.

(e) ორკუსის კონვენციით გათვალისწინებული უფლებები დაცულია საქართველოს კონსტიტუციით, “გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონით” და “საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით”. საქართველოს კონსტიტუციის 42-ე მუხლის თანახმად, ყველას აქვს უფლება თავის უფლებათა (მათ შორის კონვენციით მინიჭებულ უფლებათა) და თავისუფლებათა დასაცავად მიმართოს სასამართლოს.

IV. მე-3 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-3 მუხლის ზემოთ ჩამოთვლილი პუნქტების განხორციელებას.

პასუხი:

ქვეყნას, ჯერ-ჯერობით არ გააჩნია მდგრადი განვითარების გრძელვადიანი სტრატეგია. მაგრამ, აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სამინისტროს ინიციატივით, გაეროს ევროპის ეკონომიკური კომისიის დახმარებით მომზადდა ქვეყანაში 2003 წლიდან დღემდე გარემოსდაცვით საქმიანობათა ეფექტურობის მიმოხილვა (EPR II). ამასთან, საქართველოს მთავრობის მიერ 2012წ. დამტკიცდა “საქართველოს გარემოს დაცვის მოქმედებათა მეორე ეროვნული პროგრამა (2012-2016). ასევე, ევროკავშირის დახმარებით, სამინისტროს მიერ მომზადდა და 2011წ. დამტკიცდა 2007-2009წწ. გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენება (SoE), ზემოაღნიშნული დოკუმენტები (NEAP, EPR და SoE) წარმოადგენენ მდგრადი განვითარების სტრატეგიის მომზადების საფუძველს.

2012წლის „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის განხორციელება რთულდება, ვინაიდან არ არსებობს საიმპლემენტაციო ნორმები. თუმცა, ამავე კანონით განსაზღვრულია ნორმატიული აქტების მიღება 2015 წლის 1 იანვრამდე, რაც ხელს შეუწყობს კანონის განხორციელებას.

ერთ-ერთ ხელისშემშლელ ფაქტორად შეიძლება ჩაითვალოს საზოგადოების გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების შედარებით დაბალი დონე.

ორკუსის კონვენციით განსაზღვრულ ვალდებულებათა უკეთ შესასრულებლად საჭიროა ჩამოყალიბდეს სისტემური მიდგომა სახელმწიფო მოხელეთა შესაძლებლობების განვითარებისთვის. ამ მიმართულებით განხორციელებული ინიციატივები (როგორც წესი, ტრეინინგები) არ არის თანმიმდევრული, ხოლო შედეგები არამდგრადია საჯარო დაწესებულებების ხშირი სტრუქტურული რეფორმირებისა და მათში მომუშავე მოხელეთა ხშირი ცვლის გამო.

რაც შეეხება მოსამართლეთა გადამზადებას გარემოსდაცვით და კონვენციით განსაზღვრულ საკითხებზე, აღვნიშნავთ, რომ მოსამართლეების პროფესიულ მომზადებაზე პასუხისმგებელია იუსტიციის უმაღლესი სკოლა, სადაც, სხვა საგნებს შორის, მოცემულია გარემოსდაცვითი სამართლის საკითხებიც. ასევე, „ორჰუსის ცენტრის“ ხელშეწყობით მოსამართლეებს უტარდებოდათ ტრენინგები ორჰუსის კონვენციით განსაზღვრულ პროცედურულ საკითხებზე. მიუხედავად ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოთ მოცემული არასაკმარისია. ამასთან, მოსამართლეებს არ უტარდებოდათ ტრენინგები თავად გარემოს დაცვის საფუძვლებში.

V. დამატებითი ინფორმაცია მე-3 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია კონვენციის ზემოთ ჩამოთვლილ ზოგად დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ.

პასუხი:

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სტრუქტურულ ერთეულს წარმოადგენს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური, რომელიც სამინისტროს სხვა სტრუქტურულ ერთეულებთან ერთად, აქტიურად მუშაობს შემდეგი მიმართულებებით:

- საზოგადოების ინტერესის ზრდის ხელშეწყობა გარემოსდაცვითი სფეროს მიმართ;
- საზოგადოების წინაშე სამინისტროს ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფა;
- გარემოს დაცვის სამინისტროს საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა;
- სამინისტროსადმი საზოგადოების ნდობის ამაღლების უზრუნველყოფა.

2013 წლის ნოემბრიდან სამინისტრომ დაიწყო ინტენსიური მუშაობა სამინისტროს ნდობის ამაღლების მიზნით. გაიმართა 20-ზე მეტი შეხვედრა სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან როგორც თბილისში, ისე რეგონებში. შეხვედრები ემსახურება საზოგადოებისათვის სამინისტროს მიერ დაგეგმილი ცვლილებების, მათ შორის, საკანონმდებლო ცვლილებების, განხილვის და ყველა დაინტერესებული მხარის შენიშვნებისა და წინადადებების მიღებას.

სამინისტრო აგრეთვე უზრუნველყოფს საზოგადოებისათვის ინფორმაციის მიწოდებას სამინისტროს საქმიანობისა და გარემოს დაცვის სფეროში მიმდინარე პროცესების შესახებ, უზრუნველყოფს აქტიურ კომუნიკაციას აკადემიური წრეების, საგანმანათლებლო დაწესებულებების წარმომადგენლებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან.

სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობის გაზრდის მიზნით, შეიქმნა მინისტრის სათათბირო ორგანო - მრჩეველთა საბჭო გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციების, გარემოსდაცვითი სფეროს სპეციალისტების და სხვა დაინტერესებული მხარეების შემადგენლობით. იგეგმება სამეცნიერო საბჭოს შექმნაც.

გარდა ამისა, დაიწყო დიალოგი ბიზნეს-სექტორთან, იგეგმება საკანონმდებლო ცვლილებების შესახებ ბიზნესის წარმომადგენელთა ინფორმირების მოქნილი და ეფექტური სისტემის შექმნა გარემოსდაცვით კანონმდებლობის დარღვევების

პრევენციის მიზნით.

გარემოსდაცვით საკითხებზე, არსებულ პრობლემებსა და მათი გადაჭრის შესაძლო გზების თაობაზე საზოგადოების ინფორმირების მიზნით სამინისტრო უზრუნველყოფს ინფორმაციის რეგულარულ და ოპერატიულ განთავსებას სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე (სამინისტროს გარკვეულ სტრუქტურულ ქვედანაყოფებსაც შექმნილი აქვთ თემატური ვებ-გვერდები), აგრეთვე ავრცელებს ინფორმაციას არსებული ელექტრონული ქსელებისა და მედია-სააგენტოების მეშვეობით. სამინისტროს გააჩნია Youtube-ის, Facebook-ისა (13000-ზე მეტი მომხმარებელი) და Twitter-ის ოფიციალური არხები.

2012 წლის ბოლოდან შეიმჩნევა ვებ-გვერდის ვიზიტორებისა და სოციალური ქსელების მომხმარებელთა რაოდენობის სწრაფი ზრდა.

საქმიანობაზე ნებართვის გასაცემად წინასწარი განხილვისათვის სამინისტროში შემოსული ყველა პროექტი განთავსდება სამინისტროს ოფიციალურ ვებ გვერდზე მოსზრებებისა და შენიშვნების წარსადგენად. ხოლო დაინტერესებული ორგანიზაციის თუ კერძო პირის თხოვნის საფუძველზე, მის მიერ დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადრეულ ეტაპზე, თუნდაც დაგეგმვის პროცესში, ხდება შეხვედრა ნებართვის გამცემი დეპარტამენტის თანამშრომლებთან, დეპარტამენტის ხელძღვნელთან და, საჭიროების შემთხვევაში, სამინისტროს ხელმძღვანელობასთან.

ზოგადად, სამინისტროს ხელმძღვანელობას აქვს მოქალაქეთა მიღების საათები, რაც ხელს უწყობს სამინისტროს მუშაობის გამჭვირვალობას.

სამინისტროს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური რეგულარულად ღებულობს შეტყობინებებს, შენიშვნებსა და შეკითხვებს მოქალაქეებისაგან სატელეფონო ზარების, Facebook-სა და ელ.ფოსტის მეშვეობით, ოპერატიულად პასუხობს შეკითხვებს და საჭიროების შემთხვევაში, უზრუნველყოფს მოქალაქეთა კომუნიკაციას კომპეტენტურ პირებთან. არასამთავრობო ორგანიზაცია “ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტის” (IDFI) მიერ 2012 წლის აგვისტო - 2013 წლის მაისის პერიოდში განხორციელებული მონიტორინგის შედეგად დადგინდა, რომ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მოქალაქეებთან კომუნიკაციის ერთ-ერთი საუკეთესო მაჩვენებელი აქვს და გადაეცა ჯილდო.

სოციალურ მედიას აქტიურად იყენებენ სამინისტროს სსიპ-ებიც, მაგალითად, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს Facebook-ის გვერდის მომხმარებელთა რაოდენობა 36000-ს აღემატება.

დაცული ტერიტორიების პოპულარიზაციისა და გარემოსდაცვითი განათლების ფუნქციის განხორციელების მიზნით, 2012 წელს „ეკოტურიზმის პოპულარიზაცია, ეკო-განათლება დაცულ ტერიტორიებზე“ პროგრამის ფარგლებში მოსწავლეთათვის (2000 მოსწავლე) მოეწყო გასვლები საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე. დაგეგმილია რეგულარული საინფორმაციო შემეცნებითი ტურები დაცულ ტერიტორიებზე სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის.

2013 წლის გამოკითხვის შედეგების ანალიზის საფუძველზე დადგინდა, რომ წინა წელთან შედარებით მოსახლეობის ცნობადობა დაცული ტერიტორიების და მისი მნიშვნელობის შესახებ დაახლოებით 10%-ით გაიზარდა. მოსახლეობის ჩართულობისა და დაცული ტერიტორიების მართვის გაუმჯობესების მიზნით დაცული ტერიტორიებისათვის 2010 წელს საქართველოში პირველად ჩამოყალიბდა დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციები, რომლებიც წარმოდგენილნი არიან ადგილობრივი მოსახლეობის, სამთავრობო, არასამთავრობო და ბიზნეს სექტორის წარმომადგენლებითა და სხვა დაინტერესებული მხარეებით.

სამინისტროს წარმომადგენლები, არასამთავრობო, საერთაშორისო სექტორის წარმომადგენლები, სტუდენტები, იღებდნენ მონაწილეობას გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებულ ტელე-რადიო გადაცემებში. მაგალითად, „ოზონის შრის დამშლელ ნივთიერებათა შესახებ“ მონრეალის ოქმის ვალდებულებათა შესრულების ხელშეწყობი ქმედებების პროექტის ფარგლებში 2013 წელს განხორციელდა რადიო გადაცემათა 6 კვირიანი ციკლი ოზონის შრის დაშლის თემაზე, რომლის ფარგლებშიც მოსახლეობას მიეწოდა საკმაოდ დეტალური და პრაქტიკული ინფორმაცია აღნიშნული პრობლემის და მისი მოგვარების გზების შესახებ, ასევე ამ საკითხის კლიმატის ცვლილების პრობლემასთან კავშირის კუთხით.

გარდა ამისა, მომზადდა ანიმაციური შემეცნებითი მისალოცი ბარათები გარემოსდაცვით თემატიკაზე, რომლებიც განთავსდა საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის ეთერში სოციალური რეკლამის სახით, აგრეთვე, განთავსებული იყო სამინისტროს ვებ-გვერდზეც.

2009-2011 წლებში მიმდინარეობდა ყოველკვირეული ტელე და რადიო მედია-პროექტი “შწვანე ეთერი”. ამჯერად დაგეგმილია სამინისტროს ტელე და რადიო გადაცემის კონცეფციის შემუშავება, გადაცემის მომზადება და განთავსება.

სამინისტრო უზრუნველყოფს გარემოსდაცვით აქციებში არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა ჩართვას, საინფორმაციო მასალებზე (ფლაერები, ბანერები, ბლოკნოტები და სხვა) განთავსებს მხარდამჭერი არასამთავრობო ორგანიზაციების ლოგოებს, ხელს უწყობს არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენელთა და დაინტერესებულ მოქალაქეთა კომუნიკაციას.

სამოქალაქო საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებისა და გარემოსდაცვითი განათლების გაუმჯობესების მიზნით, სამინისტროს ორგანიზებით მიზნობრივი ჯგუფებისთვის ეწყობა კონფერენციები, სემინარები და ტრენინგები, სხვადასხვა გარემოსდაცვით საკითხებზე. საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის სპეციალური შეთავაზებით და გარკვეული შეღავათებით ხელი ეწყობა ეკო-ტურების, ეკო-ბანაკების, ნახატების გამოფენა-კონკურსების, გამწვანებისა და დასუფთავების აქციების ორგანიზებას. სკოლის მოსწავლეებისათვის ტარდება გაკვეთილები კლიმატის ცვლილების საკითხებზე; ეწყობა მინისტრის შეხვედრები

უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებთან.

მზადდება და ვრცელდება ყოველწლიური საინფორმაციო კალენდარი, თემატური ალბომები სკოლამდელი ასაკის ბავშვებისა და უმცროსკლასელთათვის, სოციალური რეკლამები, “მწვანე თარიღების” ელექტრონული კალენდარი და სხვა თემატური მასალები. იგეგმება სემინარების, მრგვალი მაგიდების, საინფორმაციო ეკო-ტურების და სხვა ღონისძიებების ორგანიზება.

2010 წ. სამინისტროში შექმნილი საინფორმაციო ცენტრი და „ცხელი ხაზი“ 2011 წლის მარტიდან, სამინისტროში განხორციელებული რეორგანიზაციის შედეგად, აღარ ფუნქციონირებს. 2013 წლის 14 მაისის რეორგანიზაციის შედეგად საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში აღსდგა ზედამხედველობის ორგანო – სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი, რომლის ფუნქციებიდან ერთ-ერთია მოქალაქეთა შეტყობინებების მიღება და მათზე რეაგირება. შესაბამისად, იგეგმება სამინისტროს “ცხელი ხაზის” აღდგენაც.

სამინისტროს გაფორმებული აქვს მემორანდუმები საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის კუთხით. 2013 წელს გაფორმდა ხელშეკრულებები:

- ერთ სახელმწიფო უნივერსიტეტთან და ერთ სკოლასთან;
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოებასა (GIZ) და არასამთავრობო ორგანიზაციასთან - ეკოხედვა/ECOVISION”.

2011 წელს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მდგრადი განვითარების დეპარტამენტის ინიციატივითა და გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოების (GIZ) მხარდაჭერით შეიქმნა საინფორმაციო ვებ პორტალი www.greengeorgia.ge, რომლის მიზანია მდგრადი განვითარების მიმართულებით მიმდინარე მოვლენების ასახვა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება. ვებ პორტალზე მუდმივად ხორციელდება ინფორმაციის განახლება, რათა საერთაშორისო და ადგილობრივმა საზოგადოებამ მიიღოს დეტალური ინფორმაცია მდგრადი განვითარების მიმართულებით საქართველოში მიმდინარე პროცესების შესახებ. აღნიშნული სამინისტრო მდგრადი განვითარების პოპულარიზაციის მიზნით აქტიურად თანამშრომლობს აკადემიურ სექტორთან, კერძოდ საქართველოში აკრედიტებულ უმაღლეს სასწავლებლებთან: მუდმივად ტარდება სემინარები მდგრადი განვითარების, მწვანე ეკონომიკისა და მწვანე ზრდის საკითხებზე და ამ მიმართულებით საქართველოში მიმდინარე პროცესების შესახებ.

ორჰუსის ცენტრი თანამშრომლობდა უნივერსიტეტებთან, რის შედეგადაც, მომზადდა და 2009 წლიდან ზოგიერთ უნივერსიტეტში დაინერგა: სალექციო კურსი – საერთაშორისო გარემოსდაცვითი სამართალი და, ასევე, ინტენსიური სასწავლო კურსი – ორჰუსის კონვენციის განხორციელება საქართველოში.

2010-2011წწ საზოგადოებრივი მაუწყებლის ეთერში გადიოდა ორჰუსის ცენტრის

მიერ მომზადებული სარეკლამო რგოლები საზოგადოებისთვის ორკუსის კონვენციით მინიჭებული უფლებების შესახებ.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსა და მომიჯნავე სახელმწიფო უწყებების თანამშრომლებს, ასევე ბიზნესის და არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლებს, უტარდება ტრენინგები გარემოს საკითხებთან დაკავშირებულ მათთვის საჭირო თემატიკაზე. მაგალითად, ატმოსფერული ჰაერის დაცვის სამსახურის წარმომადგენლები ახორციელებენ მუდმივ კონსულტაციას სამრეწველო სექტორის წარმომადგენლებთან, როგორც ზოგადად ქვეყანაში არსებული ჰაერდაცვითი პრინციპების, ისე კონკრეტულად მათთვის საჭირო დოკუმენტაციისა და ანგარიშგების სწორად წარმოების შესახებ.

სამინისტრო აქტიურად მონაწილეობს კატასტროფების რისკის შემცირების საკითხში “მოაზროვნეთა გუნდის” შეხვედრებში, სადაც მონაწილეობს აღნიშნულ სფეროში დაინტერესებული სამთავრობო, არასამთავრობო და სამეცნიერო წრეების წარმომადგენლები და მუდმივად ხდება ინფორმაციის გაცვლა. მიმდინარე წლიდან “მოაზროვნეთა გუნდის” შეხვედრების კოორდინირებას გაუწევს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო.

2009წ შექმნილი საზოგადოებრივი საბჭოს მუშაობის ხარვეზების გათვალისწინების შედეგად, კონვენციით გათვალისწინებული სამოქალაქო საზოგადოების ჩართულობისა და სამართალწარმოების ხელმისაწვდომობის ვალდებულების უკეთ აღსრულების მიზნით 2013 წელს სამინისტროს სისტემაში შეიქმნა მინისტრის სათათბირო ორგანო – მრჩეველთა საბჭო, რომლის შემადგენლობაში შედიან არასამთავრობო სექტორის, საერთაშორისო ორგანიზაციების, მედიის წარმომადგენლები და დამოუკიდებელი ექსპერტები. მრჩეველთა საბჭოს საქმიანობის მიზანია სამინისტროს მუშაობის პროცესში სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენელთა ჩართულობის უზრუნველყოფა გამჭვირვალობისა და საზოგადოების წინაშე ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფის მიზნით.

სამინისტროს ინიციატივით ყალიბდება აგრეთვე სამეცნიერო საბჭო, რომლის შემადგენლობაშიც შევლენ საქართველოს წამყვანი მეცნიერები, რაც გააღრმავებს სამინისტროსა და სამეცნიერო წრეებს შორის ურთიერთობებს და უზრუნველყოფს სამინისტროს საქმიანობაში ქვეყნის სამეცნიერო პოტენციალის უფრო აქტიურად გამოყენებას.

2013 წლის ივნისიდან საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საგანგებო სიტუაციების მართვის დეპარტამენტში ფუნქციონირებს განახლებული საექსპერტო-საკონსულტაციო საბჭო, რომელიც შეიძუშავებს საგანგებო სიტუაციების თავიდან აცილების, მათი შედეგების შერბილებისა და ლიკვიდაციის მეცნიერულად არგუმენტირებულ ღონისძიებებსა და მიზნობრივ პროგრამებს. საბჭოს საქმიანობის მიზანს წარმოადგენს რეალური და ობიექტური პოლიტიკის შემუშავება და მოსახლეობის მზადყოფნის მეთოდურ-საგანმანათლებლო ღონისძიებათა სისტემის შექმნა საგანგებო სიტუაციებში უსაფრთხოების შესახებ ცოდნის მართვის, განათლების და საგანგებო სიტუაციების რისკის შემცირების მიმართულებით. საბჭო

თანამშრომლობს საქართველოს აკადემიურ, სამთავრობო და არასამთავრობო სექტორთან და საწარმოებთან.

ამავე დეპარტამენტის კოორდინაციით, საბავშვო ბაღების, სკოლების, დევნილთა კომპაქტურად ჩასახლების ადგილებში საგანგებო სიტუაციების მიმართ მზადყოფნის ამალგებისა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავების მიზნით, მიმდინარეობს მათი ტრენინგები, შესაბამისი თეორიული მასალის მიწოდება და მეთოდური დახმარება. ამავე დეპარტამენტის კოორდინაციით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთობლივად, საქართველოს საგანმანათლებლო დაწესებულებების გარკვეულ კლასებში დაინერგა საგანი “სამოქალაქო უსაფრთხოება და თავდაცვა”, როგორც სავალდებულო დისციპლინა, ხოლო სხვა კლასებში დანერგილია მასწავლებლების საათი. შესაბამისად მომზადა სასწავლო პროგრამა და სახელმძღვანელოები. 3000-მდე პედაგოგს ჩაუტარდა ტრენინგები. ორგანიზება გაუკეთდა საჯარო სკოლებში საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის შემუშავებისა და საგანგებო სიტუაციებში მოქმედების საკითხებზე სკოლის დირექტორების ტრენინგებს; სწავლების ფარგლებში გათვალისწინებულია მოსწავლეების მიერ საოჯახო გეგმების მომზადების საკითხები.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ შემუშავდა ტრენინგ მოდულები - გარემო და მდგრადი განვითარება, და გეოგრაფიული კვლევა, რომლებიც მიმართულია მდგრადი განვითარების პრინციპების დანერგვისკენ. ტრენინგებზე ხელმისაწვდომობა აქვთ საჯარო სკოლების მოქმედ მასწავლებლებს (უფასოდ შეუძლიათ დარეგისტრირება), კერძო სკოლების მასწავლებლებსა და პროფესიაში შემსვლელებს (მომსახურება ფასიანია); ასევე ტარდება გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული მასტერკლასები და სემინარები, რაც ყველა ბენეფიციარისთვის უფასოა.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ UNICEF-თან ერთად შემუშავდა დამრიგებლის მეთოდური გზამკვლევი „ბუნებრივი კატასტროფების რისკის შემცირების სწავლება ინტერაქტიული მეთოდებით“. შეიქმნა ტრენინგ-მოდული (მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი), რომლის მიხედვითაც გადამზადდნენ ცენტრის ტრენინგები. მათი მეშვეობით 10 საპილოტე სკოლაში 2013 წლის დეკემბრამდე გადამზადდება 250 დამრიგებელი, დეკემბერში კი მოეწყობა შემაჯამებელი კონფერენცია საუკეთესო პრაქტიკების გამოსავლენად.

შემუშავდა ტრენინგ მოდული „განათლება მდგრადი განვითარებისთვის“, რომელიც საპილოტე პროგრამა „21-ე საუკუნის სკოლაში“ ჩართული სკოლების ყველა მასწავლებელსა და ადმინისტრაციას ჩაუტარდება. გადამზადდებიან ტრენინგები, შესაბამისი კომპეტენციების ასამალგებლად.

რეგულარულად იწერება სტატიები აღნიშნულ თემატიკაზე ინტერნეტგაზეთში „mastsavlebeli.ge“, რომლის მკითხველთა წრე ათეული ათასი მასწავლებელია.

ხელი ეწყო გარემოსდაცვით არაფორმალურ განათლებას მასწავლებელთა მიერ კლასგარეშე მუშაობისა და კლუბების ჩამოყალიბების კუთხით. შეიქმნა „გარემოსდაცვითი განათლების გზამკვლევი მასწავლებელთათვის“.

მიმდინარეობს მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტის გადახედვა, სადაც

გათვალისწინებული იქნება „განათლება მდგრადი განვითარებისათვის განმანათლებელთა კომპეტენციები“, რაც ხელს შეუწყობს, რომ მდგრადი განვითარება გახდეს სკოლის გამჭოლი კომპონენტი.

მასწავლებლის პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი მონაწილეობს მულტილატერალურ კომენიუსის პროექტში „Tiere Live“ რომელიც იქნება ფოკუსირებული ბიომრავალფეროვნებაზე. მის ფარგლებში მომზადდება სასწავლო რესურსი, მოხდება მისი პილოტირება, მასწავლებელთა გადამზადება.

VI. მე-3 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.apa.gov.ge; biomonitoring.moe.gov.ge; www.3w.org.ge;
www.ozone.ge; www.mes.gov.ge; www.tpdc.ge; www.greengeorgia.ge

VII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე მე-4 მუხლის დებულებების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე მე-4 მუხლის დებულებების განხორციელებას

განმარტეთ, როგორ ხორციელდება მე-4 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

(a) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ:

- (i) ნებისმიერ პირს ხელი მიუწვდებოდეს ინფორმაციაზე ინტერესის დასაბუთების აუცილებლობის გარეშე;
- (ii) ხელმისაწვდომი იყოს ინფორმაციის შემცველი ფაქტიური დოკუმენტების ასლები;
- (iii) ინფორმაცია გაიცემოდეს მოთხოვნილი ფორმით;

(b) რა ზომებია მიღებული მე-2 პუნქტში მითითებული ვადების დასაცავად;

(c) მე-3 და მე-4 პუნქტებთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

- (i) უზრუნველყოფილ იქნეს მოთხოვნილ ინფორმაციაზე პასუხის წარდგენის არსებული პრაქტიკიდან გამონაკლისი შემთხვევების მითითება;
- (ii) უზრუნველყოფილ იქნეს მე-4 პუნქტის ბოლოს მითითებული საზოგადოებრივი ინტერესის კრიტერიუმების გამოყენება;

(d) მე-5 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საჯარო დაწესებულებამ, რომელსაც მოთხოვნილი ინფორმაცია არ გააჩნია, განახორციელოს კონვენციის მოთხოვნები;

(e) მე-6 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შესრულდეს ინფორმაციის გამოყოფისა და გახსნის მოთხოვნა;

(f) მე-7 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ უარის შემთხვევაში დაცული იქნეს ვადები და სხვა შესაბამისი მოთხოვნები;

(g) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით: რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ შესრულდეს ინფორმაციის მიწოდებისათვის დაწესებული გადასახადის მოთხოვნები.

პასუხი:

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი (განსაკუთრებით მისი III თავი) ძირითადად ფარავს ორჰუსის კონვენციის მე-4 მუხლის მოთხოვნებს. კოდექსის თანახმად, ყველას აქვს უფლება, გაეცნოს ადმინისტრაციულ ორგანოში არსებულ საჯარო ინფორმაციას, აგრეთვე მიიღოს მისი ასლები, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას ან პერსონალურ მონაცემებს.

ინფორმაციის მოთხოვნის უფლება აქვს ყველა პირს (საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 37).

გარემოს დაცვის შესახებ ინფორმაცია, ასევე, მონაცემები იმ საშიშროების თაობაზე, რომელიც ემუქრება ადამიანის სიცოცხლესა და ჯანმრთელობას, მიეკუთვნება იმ კატეგორიის ინფორმაციას, რომლის გასაიდუმლოებაც დაუშვებელია (საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 42, „ა“ ქვეპუნქტი).

(a) (i) *საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 37-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, პირი არ არის ვალდებული განცხადებაში მიუთითოს ინფორმაციის მოთხოვნის მოტივი ან მიზანი;*

(ii) *საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ყველას აქვს უფლება გაეცნოს ინფორმაციას დედანში. თუ არსებობს დედნის დაზიანების საფრთხე, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია უზრუნველყოს ზედამხედველობის ქვეშ მისი გაცნობის შესაძლებლობა ან წარუდგინოს ინფორმაციის მომთხოვნს სათანადო წესით დამოწმებული ასლი;*

(iii) *საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 37-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ ინფორმაცია საჯარო დაწესებულებაში სხვადასხვა ფორმით არსებობს, პირს აქვს უფლება აირჩიოს მისთვის მისაღები ფორმა.*

(b) *საქართველოში ინფორმაციის გაცემისათვის დადგენილია კიდევ უფრო*

მკაცრი ვადები, ვიდრე ორჰუსის კონვენციაში. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გასცეს საჯარო ინფორმაცია, მათ შორის, ელექტრონული ფორმით მოთხოვნილი საჯარო ინფორმაცია, დაუყოვნებლივ ან არა უგვიანეს 10 დღისა, თუ საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნაზე პასუხის გაცემა მოითხოვს:

- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებული მისი სტრუქტურული ქვედანაყოფიდან ან სხვა საჯარო დაწესებულებიდან ინფორმაციის მოძიებასა და დამუშავებას;
- მნიშვნელოვანი მოცულობის ერთმანეთთან დაუკავშირებელი ცალკეული დოკუმენტების მოძიებასა და დამუშავებას;
- სხვა დასახლებულ პუნქტში არსებულ მის სტრუქტურულ ქვედანაყოფთან ან სხვა საჯარო დაწესებულებასთან კონსულტაციას (მუხლი 40, ნაწილი I). საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გასცეს ინფორმაცია უკვე არსებული ფორმით. იგი არ არის ვალდებული შექმნას რაიმე ინფორმაცია საზოგადოების მოთხოვნის პასუხად (იხ. აგრეთვე მე-5 მუხლის შესრულების განხილვა). ამგვარი მიდგომა კონვენციის პრინციპებსაც შეესაბამება;

- (c) (i) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, საქართველოში არსებობს სულ ოთხი სახის საიდუმლო ინფორმაცია: პერსონალური მონაცემები (მუხლი 27¹), კომერციული საიდუმლოება (მუხლი 27²), პროფესიული საიდუმლოება (მუხლი 27³), სახელმწიფო საიდუმლოება (მუხლი 27⁴). კომერციულ საიდუმლოებას წარმოადგენს ინფორმაციას კომერციული ფასეულობის მქონე გეგმის, ფორმულის, პროცესის, საშუალების თაობაზე ან ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც გამოიყენება საქონლის საწარმოებლად, მოსამზადებლად, გადასამუშავებლად ან მომსახურების გასაწევად, ან/და რომელიც წარმოადგენს სიახლეს ან ტექნიკური შემოქმედების მნიშვნელოვან შედეგს, აგრეთვე სხვა ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას. სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაცია განისაზღვრება სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ კანონმდებლობით. სახელმწიფო საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის შემცველ დოკუმენტებზე დასმულია საიდუმლოობის გრიფი – რეკვიზიტი, რომელიც ადასტურებს სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის საიდუმლოობის ხარისხს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 31-ე მუხლის პირველი და მეორე ნაწილების თანახმად, კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, პროფესიული და კომერციული ინფორმაცია გასაიდუმლოვდება უვადოდ. კომერციული საიდუმლოება ღიად უნდა გამოცხადდეს, თუ მას აღარ აქვს ის ღირებულება, რომლის გამოც ასეთად იქნა მიჩნეული. გადაწყვეტილება საჯარო ინფორმაციის გასაიდუმლოების და მისი ვადის გაგრძელების შესახებ შეაქვთ საჯარო რეესტრში. არსებობს ინფორმაციის ჩამონათვალი, რომლის გასაიდუმლოება დაუშვებელია (მათ შორის ინფორმაცია გარემოს შესახებ, აგრეთვე მონაცემები იმ საშიშროებათა შესახებ, რაც ადამიანთა სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ემუქრება, მუხლი 42);

პერსონალური მონაცემების ცნება, მათ დაცვასა და დამუშავებასთან

დაკავშირებული ურთიერთობები წესრიგდება „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონით, რომლის თანახმადაც პერსონალური მონაცემს წარმოადგენს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც უკავშირდება იდენტიფიცირებულ ან იდენტიფიცირებად ფიზიკურ პირს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 29-ე მუხლი ადგენს, რომ თანამდებობის პირის მიერ გადაწყვეტილებათა მომზადების პროცესში მონაწილე სხვა საჯარო მოსამსახურეთა (გარდა სახელმწიფო-პოლიტიკური თანამდებობის პირებისა) ვინაობა დაცულია გამხელისაგან აღმასრულებელი პრივილეგიით.

ორჰუსის კონვენციის „მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტის b) ქვეპუნქტი და მე-4 პუნქტის a), გ), h) ქვეპუნქტები საქართველოში არ გამოიყენება.

(ii) კონვენცია მოქმედებს უშუალოდ. საჯარო დაწესებულებები ვალდებული არიან დაიცვან მისი მოთხოვნები.

(d) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მუხლი 80 ადგენს უფრო მკაცრ მოთხოვნებს საჯარო დაწესებულებებისადმი, ვიდრე ორჰუსის კონვენცია. ინფორმაციის მოთხოვნის შემცველი განცხადების მიღებისას საჯარო დაწესებულება ვალდებულია 5 დღის განმავლობაში დაადგინოს, თუ რომელ საჯარო დაწესებულების ფუნქციას შეესაბამება მოთხოვნილი ინფორმაციის ქონა და თავად გადაუგზავნოს განცხადება ამ საჯარო დაწესებულებას. თუ ასეთი დაწესებულება არ მოიძებნა, განცხადების შეტანიდან 5 დღის განმავლობაში განცხადება შესაბამისი დასაბუთებით უნდა დაუბრუნდეს განმცხადებელს.

(e) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 33-ე მუხლის თანახმად, დოკუმენტიდან საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის ამოღების შემდეგ მისი დანარჩენი, გონივრულ ფარგლებში გამოცალკევებადი ნაწილი უნდა გაიხსნას. ამგვარი დოკუმენტის გაცემისას უნდა მიეთითოს დოკუმენტის ნაწილის გასაიდუმლოების შესახებ, გამსაიდუმლოებელი პირი, საფუძველი და ვადა.

(f) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 41-ე მუხლი აყენებს ორჰუსის კონვენციაზე უფრო მკაცრ მოთხოვნებს საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმასთან დაკავშირებით. უარი განმცხადებელს უნდა ეცნობოს დაუყოვნებლივ. საჯარო ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმის შემთხვევაში საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გადაწყვეტილების მიღებიდან 3 დღის ვადაში განმცხადებელს მიაწოდოს წერილობითი განმარტება, სადაც მითითებული იქნება ის დაწესებულება, რომელთანაც წარმოებდა კონსულტაციები უარის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას. აქვე განმარტებული უნდა იყოს ამ გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლება და წესი.

(g) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 99-ე მუხლის თანახმად, არ შეიძლება დაწესდეს რაიმე გადასახადი ან შეიქმნას სხვა დაბრკოლება დოკუმენტის ან სხვა მასალის ასლის მისაღებად, ასლის გადაღებისათვის,

აგრეთვე ფოსტის მეშვეობით გაგზავნისათვის, საჭირო თანხის ანაზღაურების გარდა. „საჯარო ინფორმაციის ასლის გადაღების მოსაკრებლის შესახებ“ კანონის თანახმად განსაზღვრულია საჯარო ინფორმაციის ასლის საფასურის რაოდენობა და გადახდის წესი.

VIII. მე-4 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-4 მუხლის დებულებების შესრულებას

პასუხი:

არის შემთხვევები, როდესაც ინფორმაციის დიდი მოცულობის ან სკიოტის კომპლექსურობის შემთხვევაში 10 სამუშაო დღე არასაკმარისია მისი მოძიების და გაცემისათვის. საჯარო ინფორმაციის გაცემის ვადის დარღვევების შემთხვევები უაღრესად მცირეა, თუმცა, ასეთ შემთხვევაში ინფორმაციის მოძიებონ პირს ეგზავნება შუალედური პასუხი სათანადო ახსნა-განმარტებით. უმეტეს შემთხვევაში, საჯარო ინფორმაცია გაიცემა კანონმდებლობით დადგენილი 10-დღიანი ვადის დაცვით.

აღსანიშნავია, რომ საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ აღინიშნება საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვი სამინისტროსა და საზოგადოებას შორის კომუნიკაციის გაუმჯობესება და მისი ეფექტურობის ზრდის ტენდენცია.

IX. დამატებითი ინფორმაცია მე-4 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის დებულებების პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. წარმოებს თუ არა მიღებული მოთხოვნების, მათზე გაცემული უარყოფითი პასუხების და მათი მიზეზების სტატისტიკური აღწერა?

პასუხი:

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 49-ე მუხლის თანახმად, ყოველი წლის 10 დეკემბერს ყოველი საჯარო დაწესებულება ვალდებულია წარუდგინოს საქართველოს პრეზიდენტს და პარლამენტს ანგარიში საჯარო ინფორმაციის გაცემის შესახებ.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახური აწარმოებს საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის შესახებ სამინისტროში შემოსული და მასზე გაცემული პასუხების სტატისტიკას, რომლის თანახმადაც:

2011 წელს სამინისტროში შემოსულია საჯარო ინფორმაციის 151 მოთხოვნა, აქედან 50 ეხებოდა საკადრო საკითხებს, დანარჩენ 101 შემთხვევაში მოთხოვნა დაკმაყოფილდა სრულად, ხოლო 4 შემთხვევაში - ნაწილობრივ;

2012 წელს სამინისტროში შემოვიდა საჯარო ინფორმაციის 87 მოთხოვნა, რომელთაგან ყველა დაკმაყოფილდა;

2013 წლის 10 სექტემბრის მდგომარეობით, სამინისტროში შემოსულია საჯარო

ინფორმაციის 110 მოთხოვნა, რომელთაგან ყველა დაკმაყოფილდა.

X. მე-4 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge

XI. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მოგროვებისა და გავრცელების შესახებ მე-5 მუხლის დებულებების განხორციელებას

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მოგროვებისა და გავრცელების შესახებ მე-5 მუხლის დებულებათა განხორციელებას.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-5 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

(a) 1-ელ პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

(i) საჯარო დაწესებულებებს გააჩნდეთ და განაახლებდნენ გარემოსდაცვით ინფორმაციას;

(ii) საჯარო დაწესებულებებში იყოს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის სათანადო მოდინება;

(iii) საგანგებო სიტუაციებში სათანადო ინფორმაცია ვრცელდებოდეს დაუყოვნებლივ;

(b) მე-2 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ გამჭვირვალე იყოს გზა, რომლითაც საჯარო დაწესებულებები ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას უზრუნველყოფენ და ინფორმაცია საზოგადოებისათვის ეფექტიანად ხელმისაწვდომი იყოს;

(c) მე-3 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის თანდათანობითი განთავსება საჯარო სატელეკომუნიკაციო ქსელების საშუალებით საზოგადოებისათვის იოლად ხელმისაწვდომ ელექტრონულ მონაცემთა ბაზებში;

(d) მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული გარემოს მდგომარეობის ანგარიშების გამოცემისა და გავრცელების მხრივ;

(e) რა ზომებია მიღებული მე-5 პუნქტში მითითებული ინფორმაციის გასავრცელებლად;

(f) მე-6 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმ საწარმოთა ოპერატორების წასახალისებლად, რომელთა საქმიანობას შეუძლია მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოახდინოს გარემოზე, რათა მათ რეგულარულად აცნობონ საზოგადოებას მათი წარმოებისა და პროდუქციის გარემოზე ზემოქმედების შესახებ;

(g) რა ზომებია მიღებული მე-7 პუნქტში მითითებული ინფორმაციის გამოქვეყნებისა და მიწოდებისათვის;

(h) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული ისეთი მექანიზმების დასაანერგად, რომლებიც უზრუნველყოფენ საზოგადოებისათვის პროდუქციის შესახებ საკმაო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას;

(i) მე-9 პუნქტთან მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული დამაბინძურებელთა ეროვნული ინვენტარიზაციის ან რეესტრის ჩამოყალიბებისათვის.

პასუხი:

(a) (i) „გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 27-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, “გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) სისტემა წარმოადგენს გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვებით მიღებული ინფორმაციის ანალიზისა და პროგნოზირების ერთობლიობას”. გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) სისტემის კოორდინაციას ახორციელებს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო (მუხლი 27, პუნქტი 2). გარემოს მდგომარეობაზე დაკვირვების (მონიტორინგის) შედეგები ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის (მუხლი 27, პუნქტი 3). გარემოს მდგომარეობის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების სახელმწიფო აღრიცხვას, ანგარიშგებასა და შეფასებას სხვა შესაბამის სახელმწიფო უწყებებთან ერთად, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, ხელმძღვანელობას და კოორდინაციას უწევს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით (მუხლი 26, პუნქტი 2).

მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონულ სისტემაში ონლაინ რეჟიმში ხორციელდება მონაცემების უწყვეტი შეტანა კომპეტენციის ფარგლებში სამინისტროს ტყის მართვის უფლებამოსილი ორგანოების, ასევე ხე-ტყით მოსარგებლე ფიზიკურ და იურიდიულ პირების მიერ; ასევე მრგვალი ხე-ტყის გადამამუშავებელი საწარმოების მფლობელებისა და გარემოსდაცვითი სახელმწიფო კონტროლის განმახორციელებელი ორგანოს მიერ.

(ii) საწარმოებს, რომელთა საქმიანობაც ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას, ნებართვის აღების შემდეგ ეკისრებათ ვალდებულება, შეასრულონ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნაში გათვალისწინებული პირობები. ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელები ყოველწლიურად წარმოადგენენ ანგარიშებს მათ მიერ განხორციელებული საქმიანობის შესახებ ბუნებათსარგებლობის სფეროში;

ნებართვის მფლობელის მიერ სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო ითანხმებს ზედაპირული წყლის ობიექტებში დამაბინძურებელ

ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების პროექტს თითოეული წყალმოსარგებლისათვის, აგრეთვე ყველა საქმიანობისათვის, რომლებიც არ ექვემდებარება ეკოლოგიურ ექსპერტიზას და რომელთა განხორციელების შედეგად ხდება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევა, ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშს.

(iii) ინფორმაცია იმ საშიშროებების თაობაზე, რომელიც ადამიანთა სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ემუქრება, ინფორმაცია სტიქიური უბედურებების, კატასტროფების ან სხვა განსაკუთრებული მოვლენების შესახებ, რომლებიც უკვე მოხდა ან შეიძლება მოხდეს და ემუქრება მოქალაქეთა უსაფრთხოებას, გასაიდუმლოებას არ ექვემდებარება (სარათველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 42, საქართველოს კანონი სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ, მუხლი 8).

“ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებისაგან მოსახლეობისა და ტერიტორიის დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად, ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლება და იურიდიული პირები ვალდებული არიან მოსახლეობას ოპერატიულად და გასაგებად მიაწოდონ ინფორმაცია მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით (ბეჭდვითი ან ელექტრონული საშუალებით, მათ შორის, ინტერნეტით) (მუხლი 8, პუნქტი 3).

ამავე კანონის მე-8 მუხლი ითვალისწინებს საგანგებო სიტუაციის შესახებ ინფორმაციის საჯაროობას.

ამავე კანონის თანახმად, ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებზე ეროვნული რეაგირების გეგმა ითვალისწინებს ერთიან სისტემაში მყოფ სამინისტროთა, მათი მმართველობის სფეროში შემავალ სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებათა და საჯარო სამართლის იურიდიულ პირთა რეაგირების გეგმების ერთობლიობას, რომლებიც ითვალისწინებენ ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებისაგან მოსახლეობისა და ტერიტორიის დაცვას (მუხლი 1 ქვეპუნქტი „ლ“).

“ბუნებრივი და ტექნოგენური ხასიათის საგანგებო სიტუაციებზე ეროვნული რეაგირების გეგმის დამტკიცების შესახებ” პრეზიდენტის 2008 წლის ბრძანებულების თანახმად, საგანგებო სიტუაციების შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება ხორციელდება საზოგადოებრივი და კერძო სამაუწყებლო საშუალებებით, აგრეთვე “ზმამაღლა მოლაპარაკე” საშუალებით მოწყობილი ავტომანქანების გამოყენებით.

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, „საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ძირითადი პრინციპებიდან აღსანიშნავია შემდეგი (მუხლი 4, ქვეპუნქტები „ა“ და „ბ“):

- ა) პრევენციული ღონისძიებების უზრუნველყოფა ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული საფრთხეების თავიდან აცილების მიზნით;
- ბ) საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში სახელმწიფო ორგანოების

კომპეტენციების მკაფიოდ გამიჯვნა და მათი მჭიდრო საინფორმაციო კოორდინაცია ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაგეგმვისა და აღსრულების დროს.

აღნიშნული კანონის II თავი ეხება მოსახლეობისა და იურიდიულ პირთა უფლება-მოვალეობებს საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში, რომლის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიაზე მყოფი ყველა ადამიანი ვალდებულია საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სამსახურს მიაწოდოს ინფორმაცია წარმოებასა და ტექნოლოგიურ პროცესებში სანიტარული ნორმების დარღვევით გამოწვეული ყველა საგანგებო სიტუაციის შესახებ.

ამავე კანონის 35-ე მუხლის, მე-6 პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს თავდაცვის, საქართველოს სასჯელაღსრულების, პრობაციისა და იურიდიული დახმარების საკითხთა და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროები ვალდებული არიან დაუყოვნებლივ მიაწოდონ საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სამსახურს ინფორმაცია ნებისმიერი შემთხვევის შესახებ, რომელმაც შესაძლებელია საშიშროება შეუქმნას მოსახლეობის ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებას.

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, ინფორმაცია საგანგებო სიტუაციების შესახებ წარმოადგენს საჯარო ინფორმაციას და ხელმისაწვდომია ყველსათვის გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც კონკრეტულ შემთხვევაში მიმდინარეობს გამოძიება საგანგებო სიტუაციების გამომწვევი მიზეზებისა და პირების დასადგენად.

2012 წლის 20 მარტის „ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის „ბ“ პუნქტის შესაბამისად, რადიაციული ავარიის ან/და ინციდენტის შემთხვევაში ლიცენზიის მფლობელი ვალდებულია რადიაციული ავარიის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ უზრუნველყოს მოსახლეობის ინფორმირება მოსალოდნელი საფრთხის შესახებ.

გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 233-ე მუხლი ითვალისწინებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას ბირთვულ ან რადიაქტიურ ობიექტზე ავარიის ან უბედური შემთხვევის შესახებ ინფორმაციის დაფარვის ან დამახინჯების შემთხვევაში. ასევე, სისხლის სამართლის კოდექსის 247-ე მუხლით გათვალისწინებულია სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა სიცოცხლისათვის ან ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შემქმნელი გარემოების შესახებ ინფორმაციის დამალვის ან გაყალბებისათვის.

(b) თითოეული საჯარო დაწესებულება ვალდებულია აწარმოოს მის განკარგულებაში არსებული ინფორმაციის საჯარო რეესტრი (საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, მუხლი 35). საჯარო რეესტი ღიაა ყველსათვის.

ამავე კოდექსის თანახმად, ყველა საჯარო დაწესებულება ვალდებულია დანიშნოს ინფორმაციის გაცემაზე პასუხისმგებელი პირი, რომლის ძირითადი საქმიანობა ინფორმაციის მოთხოვნებზე პასუხის გაცემა იქნება.

- (c) საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ვებ-გვერდზე განთავსებულია ინფორმაცია სამინისტროს მიერ განხორციელებული და მიმდინარე ქმედებების შესახებ; ვებ-გვერდი მუდმივად განახლებადია. 2009-2013წწ-ში ორპუსის ცენტრის ვებ-გვერდზე ხდებოდა ყოველთვიური საინფორმაციო ბიულეტენის “მოკლე მიმოხილვა საქართველოს გარემოს დაბინძურების შესახებ” განთავსება.
- (d) “გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად საზოგადოების ინფორმირების მიზნით საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი 3 წელიწადში ერთხელ ამტკიცებს გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნულ მოხსენებას (მუხლი 14, პირველი პუნქტი). 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2007-2009 წლების ეროვნული მოხსენებები განთავსებულ იქნა ორპუსის ცენტრის ვებ-გვერდზე, ხოლო 2007-2009წწ ეროვნული მოხსენება გარემოს მდგომარეობის შესახებ განთავსებულია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე.
- (e) საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს განთავსებულია მოცემული მუხლის მე-5 პუნქტში მითითებული შესაბამისი ინფორმაცია. ინფორმაციის დროულად გავრცელების მიზნით, საკუთარი ვებ-გვერდის გარდა, სამინისტრო დამატებით იყენებს კავკასიის არასამთავრობო ორგანიზაციების ქსელის (CENN) და კავკასიის რეგიონული გარემოსდაცვითი ცენტრის (RECC) და სხვა არსებულ ელექტრონულ და მედია საშუალებებს.
- (f) საქართველოს კანონმდებლობაში არ არსებობს ამ პუნქტის შესაბამისი დებულება ან რაიმე დადგენილი ნორმა, რომელიც სპეციალურად საწარმოების ოპერატორების წახალისებისათვის იქნება განკუთვნილი.
- (g) საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში გამოიყენება არასამთავრობო ორგანიზაციებთან შეხვედრების პრაქტიკა სამინისტროს საქმიანობის შესახებ ანგარიშის ჩასაბარებლად და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე კონსულტაციებისათვის.
- (h) საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2009 წლის ბრძანება „სურსათის ეტიკეტირებისადმი დამატებითი მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“, ადგენს ეტიკეტირების დამატებით მოთხოვნებს საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მოქცევაში არსებული ყველა სახის სურსათზე და მიზნად ისახავს მომხმარებელთა ეკონომიკური ინტერესების დაცვას.
- (i) 2009-2011 წწ-ში მიმდინარე პროექტის “საქართველოში დამაბინძურებელთა გარემოში გაშვებისა და მათი გადატანის ეროვნული რეესტრის შემუშავების შესაძლებლობების გაძლიერება და ქიმიკატების საერთაშორისო მართვისადმი სტრატეგიული მიდგომის (SAICM) განხორციელების მხარდაჭერა” ფარგლებში განხორციელდა დამაბინძურებელ ნივთიერებათა გარემოში გაშვებისა და გადატანის ეროვნული რეესტრის (PRTRs) შექმნის შესაძლებლობების ანალიზი და მომზადდა რეკომენდაციები. ამავე პროექტის ფარგლებში 2012 წ შემუშავდა ეროვნული რეესტრის მოდელი.

XII. მე-5 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-5 მუხლის დებულებების შესრულებას.

პასუხი:

ინფორმაციის მოგროვება და გავრცელება გარკვეულწილად დარეგულირებულია. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ ხდება სამინისტროს სტრუქტურული ერთეულებიდან მიღებული გარკვეული სახის ინფორმაციის შეგროვება და ვებ-გვერდზე განთავსება, გარკვეული პრობლემები და ხარვეზები ამ კუთხით მაინც არსებობს.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდზე განთავსებულია მხოლოდ 1 თვის, 2013 წლის ივლისის თვის ანგარიში, რაც ტექნიკურ პრობლემებს უკავშირდება.

კატასტროფების რისკის შესახებ მოსახლეობის ინფორმირება ადგილობრივ დონეზე სრულყოფილად ხორციელდება ფორს-მაჟორულ სიტუაციებში, მაგრამ მოსახლეობა არ ფლობს ინფორმაციას იმის თაობაზე თუ რა რისკ-ზონაშია მისი საცხოვრებელი სახლი ან როგორ დაიცვას თავი მოსალოდნელი საფრთხისაგან. შესაბამისად ახალი სახლის მშენებლობისას არ ექცევა ყურადღება რისკ-ფაქტორების გათვალისწინებას. აღნიშნული საკითხის დასარეგულირებლად საკანონმდებლო ბაზა მოითხოვს გადახედვას.

საჯარო დაწესებულებებში გარემოსდაცვითი ინფორმაციის დროულად მოპოვებისათვის საჭიროა შემუშავდეს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ერთიანი საინფორმაციო ბაზა, რომელიც მნიშვნელოვნად გააიოლებდა ინფორმაციის მოძიებას. ამ საკითხთან დაკავშირებით სამინისტრო მუშაობს შესაბამის უწყებებთან.

რეგიონებში ინფორმაციის მიწოდებასთან დაკავშირებით არსებული პრობლემები შედარებით მოგვარებულია: ფოსტა მუშაობს სათანადოდ, ინტერნეტი ხელმისაწვდომია, რის შედეგადაც ინფორმაციის მიმოცვლა გაადვილებულია.

XIII. დამატებითი ინფორმაცია მე-5 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

დამატებითი ინფორმაცია მე-5 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. თუ არის ხელმისაწვდომი სტატისტიკური მონაცემები გამოქვეყნებული ინფორმაციის შესახებ.

პასუხი:

სამინისტროში არსებობს საქმის წარმოების მონაცემთა ელექტრონული ბაზა, დოკუმენტბრუნვის ელექტრონული სისტემა. გარდა ამისა, ხორციელდება საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნისა და გაცემის რეესტრის წარმოება ინფორმაციის მომთხოვნის, მოთხოვნილი ინფორმაციის შინაარსის, საქმისწარმოების ვადებისა და შედეგების, აგრეთვე საიდუმლო ინფორმაციის, მისი გასაიდუმლოების მიზეზისა და

შესაბამისი პასუხისმგებელი პირების მითითებით. აღნიშნული რეესტრის მონაცემები საჯაროა, არსებობს ერთ ელექტრონულ ფორმატში და შესაძლებელია დაინტერესებული მხარისათვის მისი დაუყოვნებლივ მიწოდება.

არსებობს ჰიდრომეტეოროლოგიის, გეოდინამიკური პროცესების, საინჟინრო დაცვისა და გარემოს დაბინძურების სფეროში მონაცემთა გადაცემის ინსტიტუციური სისტემა. ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოდინამიკური და გარემოს დაბინძურების მდგომარეობის შესახებ მომხმარებლისათვის მზადდება ორი ტიპის ინფორმაცია – სტანდარტული და სპეციალიზირებული. წინასწარ დადგენილია: სტანდარტული ჰიდრომეტეოროლოგიური და გარემოს დაბინძურების შესახებ ინფორმაციის ფორმატები; ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების, სამინისტროებისა და უწყებების ნუსხა, რომლებზეც სტანდარტული ინფორმაცია ვრცელდება სპეციალური მოთხოვნის გარეშე; რეგულარული ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოლოგიური საშიშროებების, გეოეკოლოგიური გართულებების და გარემოს დაბინძურების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის გადაცემის ვადები და გადაცემის საშუალებები (კურიერი, ფაქსი, ელფოსტა, ფოსტა). რაც შეეხება გეოლოგიური საშიშროებისა და გეოეკოლოგიურ გართულებებთან დაკავშირებულ საკითხებს, ამ ტიპის ინფორმაცია ორი მიმართულებით ვრცელდება: 1. რეგიონული მონიტორინგის შემთხვევაში – ყოველი წლის ბოლოს ვრცელდება დამუშავებული ინფორმაცია, გეოლოგიური სტიქიის მდგომარეობის შესახებ და მოსალოდნელი საშიშროების რისკი მომდევნო წლისათვის, სათანადო ღონისძიებების დასახვით. ამავე დროს ინფორმაციული ბიულეტენი თავსდება ყველასათვის მისაწვდომ ვებგვერდზე. 2. სტიქიის ექსტრემალური გააქტიურების ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში – ვრცელდება ფორს-მაჟორულ პირობებში განხორციელებული კვლევების შედეგები, კონკრეტული ღონისძიებებით, ოპერატიულად ეგზავნებათ მუნიციპალიტეტების ხელმძღვანელებს. სტანდარტული ჰიდრომეტეოროლოგიური, გარემოს დაბინძურების და ნაპირდაცვის პრევენციულ ღონისძიებათა შესახებ ინფორმაცია ყველა მომხმარებელზე ვრცელდება უფასოდ. ხოლო სპეციალიზირებული ჰიდრომეტეოროლოგიური, გეოდინამიკური პროცესების, სანაპირო ზონებში სამშენებლო საქმიანობის მიზანშეწონილობისა და გარემოს დაბინძურების შესახებ ინფორმაციის გაცემისათვის, რომელიც მზადდება მომხმარებლის მოთხოვნის შესაბამისად, წესდება გარკვეული გადასახადი, რომელიც დამოკიდებულია ინფორმაციის გადამუშავებისათვის გაწეული მომსახურების ტიპზე.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფ სსიპ „გარემოს ეროვნულ სააგენტოში“ მიმდინარეობს ჰიდროლოგიური, მეტეოროლოგიური, გეოდინამიკური პროცესების, ნაპირფორმირებისა და გარემოს დაბინძურებაზე დაკვირვების მონაცემთა ბაზების ერთმანეთთან დაკავშირება. რაც შეეხება სხვა გარემოსდაცვით სახელმწიფო თუ არასამთავრობო სტრუქტურებში არსებულ მონაცემთა ბაზებს, მათი ერთმანეთთან დაკავშირების საკითხები ჯერ კიდევ არ არის სათანადოდ დარეგულირებული. ამჟამად მიმდინარეობს ამ სისტემის დანერგვისათვის საჭირო ღონისძიებები.

აღნიშნული სააგენტო ყოველწლიურად გამოსცემს გეოლოგიური საშიშროებების ბიულეტენს, თანდართული შესაბამისი საშიშროებების რუკებით, სადაც აღწერილია მოსალოდნელი გეოლოგიური საშიშროების ყოველი წლის პროგნოზი თითოეული რეგიონისათვის. აღნიშნული ბიულეტენი მიეწოდება შესაბამისი აღმასრულებელი ხელისუფლების ორგანოებს, როგორც ცენტრალურ ასევე ადგილობრივ თვითმმართველობების დონეზე, რათა მოხდეს მისი გათვალისწინება განვითარების გეგმებში.

სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოში მოქმედებს მერქნული რესურსების მართვის ელექტრონული სისტემა, სადაც ხდება ტყეკაფებისა და სახერხი საამქროების რეგისტრაცია და საშუალებას იძლევა მოხდეს ინფორმაციის სისტემატიზაცია მერქნული რესურსების შესახებ.

საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2013 წლის 12 ივნისის #479 ბრძანების საფუძველზე საგანგებო სიტუაციების მართვის დეპარტამენტში ფუნქციონირებს განახლებული საქსპერტო-საკონსულტაციო საბჭო, რომელიც შეიმუშავებს საგანგებო სიტუაციების თავიდან აცილების, მათი შედეგების შერბილებისა და ლიკვიდაციის მეცნიერულად არგუმენტირებულ ღონისძიებებსა და მიზნობრივ პროგრამებს. საბჭო შეიმუშავებს სათანადო განმარტებით ღონისძიებებს მოსახლეობის ფართო ფენებისათვის სტიქიურ მოვლენებსა და მოსალოდნელ კატასტროფებზე, მათი ეკოლოგიური ცნობიერების ამაღლების თავალსაზრისით, სამოქალაქო თავდაცვის საკითხებში პროპაგანდისტული და საგანმანათლებლო მუშაობის ორგანიზებისათვის. ზემოაღნიშნული დეპარტამენტის კოორდინაციით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთობლივად, საქართველოს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში დაინერგა საგანი “სამოქალაქო უსაფრთხოება და თავდაცვა”. მე-4, მე-8 და მე-12 კლასებში, როგორც სავალდებულო დისციპლინა, ხოლო დანარჩენ კლასებში დანერგილია დამრიგებელი მასწავლებლების საათი.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე სისტემატურად მუქდება ქვეყნის მასშტაბით მომხდარი საგანგებო სიტუაციების და მათზე რეაგირების შესახებ ოპერატიული ინფორმაცია და, ასევე, ინფორმაცია უსაფრთხოების მიზნით განსახორციელებელი კონკრეტული ქმედებების შესახებ; აქვე მოცემულია სტატისტიკური ანალიზი, მოსლოდნელი საგანგებო სიტუაციების რისკის რუკები და საგანგებო სიტუაციებში ქცევის წესები. შსს პერიოდულად უზრუნველყოფს სხვადასხვა სამთავრობო და არასამთავრობო უწყებებთან ერთობლივად პოპულარული მასალების მომზადებასა და გამოცემას საგანგებო სიტუაციებში ქცევის წესების შესახებ.

XIV. მე-5 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.rec-caucasus.org; www.cenn.org; www.police.ge

XV. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-6 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას,

რომელიც ეხება კონკრეტულ საქმიანობებზე გადაწყვეტილების მიღებაში
საზოგადოების მონაწილეობას

ჩამოთვალეთ საკანონდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ კონკრეტულ საქმიანობათა შესახებ გადაწყვეტილების მიღებაში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ მე-6 მუხლის დებულებათა განხორციელებას.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-6 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

- (a) **1-ელ პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:
- (i) მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს კონვენციის I დანართში ჩამოთვლილ საქმიანობებზე ნებართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას;
 - (ii) მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს ისეთ საქმიანობებზე ნებართვის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას, რომლებიც კონვენციის I დანართში ჩამოთვლილი არ არის, მაგრამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ზეგავლენა იქონიოს გარემოზე;
- (b) რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ დაინტერესებული საზოგადოება სათანადოდ, დროულად და ეფექტურად იქნეს ინფორმირებული **მე-2 პუნქტში** ჩამოთვლილ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღების საწყის ეტაპზე;
- (c) რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურების ვადები პასუხობდეს **მე-3 პუნქტის** მოთხოვნებს;
- (d) **მე-4 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საზოგადოების მონაწილეობა საკმარისად ადრეულ ეტაპზე მოხდეს;
- (e) **მე-5 პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული საქმიანობისათვის ნებართვაზე განაცხადის შემომტანის წასახალისებლად, რათა მან წინასწარ გამოავლინოს დაინტერესებული საზოგადოება, მიაწოდოს მას ინფორმაცია თავისი განაცხადის მიზნების შესახებ და დაიწყოს მასთან მსჯელობა;
- (f) **მე-6 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:
- (i) სათანადო ადმინისტრაციულმა ორგანომ მიაწოდოს დაინტერესებულ საზოგადოებას მე-6 პუნქტში მითითებული გადაწყვეტილების მიღების პროცესთან დაკავშირებული ყველა ის ინფორმაცია, რომელიც საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურის დროს არსებობს;

(ii) კერძოდ, სათანადო ადმინისტრაციულმა ორგანომ საზოგადოებას მიაწოდოს აღნიშნულ პუნქტში მითითებული ინფორმაცია;

(g) მე-7 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურის განმავლობაში საზოგადოებას საშუალება ჰქონდეს წარადგინოს თავისი შენიშვნები, ინფორმაცია, ანალიზი თუ მოსაზრებები, რომელსაც იგი შემოთავაზებულ საქმიანობასთან დაკავშირებულად მიიჩნევს;

(h) მე-8 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ გადაწყვეტილების მიღებისას საზოგადოების მონაწილეობის შედეგებს სათანადო ყურადღება მიექცეს;

(i) მე-9 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ, სათანადო პროცედურის შესაბამისად, საზოგადოება სწრაფად იქნეს ინფორმირებული მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ;

(j) მე-10 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ როდესაც ადმინისტრაციული ორგანო განაახლებს ან ხელახლა განიხილავს ნებართვას პირველ პუნქტში მითითებულ საქმიანობებზე, იქ სადაც მიზანშეწინილია, გამოყენებული იქნეს მე-2 – მე-9 პუნქტების დებულებები შესაბამისი ცვლილებებით;

(k) მე-11 პუნქტთან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ მე-6 მუხლის დებულებები გამოყენებულ იქნეს გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების გარემოში განზრახ ინტროდუქციის შესახებ გადაწყვეტილების მიღებისას.

პასუხი:

ქვემოთ მოცემულია, თუ როგორ არის ასახული საქართველოს კანონმდებლობაში კონკრეტულ საქმიანობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობა, რაც ვრცელდება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის პროცედურაზე. პროცედურაში მონაწილეობის, აგრეთვე მისი პროცედურული ან არსობრივი კანონიერების გასაჩივრების უფლება აქვს არა მარტო არასამთავრობო ორგანიზაციებს, არამედ ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს. პროცედურის სავალდებულო შემადგენელი ნაწილებია: საჯარო განხილვისათვის დოკუმენტების წარდგენა და ამის შესახებ ცნობის გამოქვეყნება, კომენტარების მიღება, საჯარო განხილვის ჩატარება, გადაწყვეტილების გამოქვეყნება. პროცედურის დარღვევით მიღებული ადმინისტრაციული გადაწყვეტილება ბათილია. საზოგადოების ნებისმიერ წარმომადგენელს შეუძლია გაასაჩივროს ამგვარი გადაწყვეტილება და მიაღწიოს მის ანულირებას. გარემოსდაცვითი ნებართვის გაცემის დადგენილი პროცედურა აკმაყოფილებს მე-6 მუხლის თითქმის ყველა მოთხოვნას:

(a) 2007 წლის 14 დეკემბრის „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“

საქართველოს კანონით განსაზღვრულია ეკოლოგიურ ექსპერტიზას დაქვემდებარებულ საქმიანობათა ჩამონათვალი. ყველა ამ საქმიანობათა განხორციელებას ესაჭიროება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, რომელიც მოიცავს მე-6 მუხლში მითითებულ პროცედურებს.

(b) „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონი უზრუნველყოფს საზოგადოების მონაწილეობის შესაძლებლობას საქმიანობაზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში (მუხლი 1, პუნქტი 2). ამავე კანონის თანახმად, ნებართვის მაძიებელი ვალდებულია მოაწიოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) საჯარო განხილვა მისი ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოსათვის სანებართვოდ წარდგენამდე (მუხლი 6).

(c) საზოგადოებასთან კონსულტაციებთან დაკავშირებული საკითხები განსაზღვრულია გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონით, რომლის მიხედვით დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან 45 დღის განმავლობაში ხდება საზოგადოების წარმომადგენლებისაგან წერილობითი სახით წარმოდგენილი შენიშვნებისა და მოსაზრებების მიღება (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი ბ).

(d) „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებიდან არა უადრეს 50 და არა უგვიანეს 60 დღისა მოაწიოს გზშ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვა (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი „გ“). ამის შემდეგ მიმართავს ადმინისტრაციულ ორგანოს საქმიანობის განსახორციელებლად საჭირო ნებართვის მისაღებად.

დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ქვეყნდება როგორც ცენტრალურ ბეჭდით ორგანოში, ისე იმ რაიონის პერიოდულ ბეჭდვით ორგანოში, სადაც დაგეგმილია საქმიანობის განხორციელება, რომელსაც უზრუნველყოფს თვითონ ნებართვის მაძიებელი. ინფორმაცია, საქმიანობის შესახებ უნდა შეიცავდეს: დაგეგმილი საქმიანობის მიზნებს, დასახელებას, ადგილმდებარეობას, მისამართს, სადაც საზოგადოების წარმომადგენლებს საშუალება ექნებათ გაეცნონ საქმიანობასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს. ასევე, საკუთარი მოსაზრებების წარდგენის ვადას, საჯარო განხილვის მოწყობის დროს და ადგილს.

გარდა ამისა, დაგეგმილი პროექტების საჯაროობის გაზრდისა და საზოგადოების ადრეულ ეტაპზე ინფორმირების კუთხით, სამინისტროს შესაბამისი უწყება ახდენს დაგეგმილ პროექტებთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოქვეყნებას და მათთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის განთავსებას სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე.

(e) გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მისაღებად ინფორმაციის გამოქვეყნებამდე და განაცხადის ადმინისტრაციულ ორგანოში შემოტანამდე საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა განახორციელოს საქმიანობის გარემოზე ზემოქმედების შესწავლა და მოამზადოს გზს-ს დოკუმენტი. საქმიანობის განმახორციელებელს უფლება აქვს ამ ეტაპზე აწარმოოს კონსულტაციები საზოგადოებასთან. ამგვარი კონსულტაციების შედეგები ნებართვაზე განაცხადს თან უნდა დაერთოს.

(f) „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის

თანახმად, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია საჯარო განხილვის დროს საზოგადოებას წარუდგინოს გზშ-ს ანგარიში და მასთან ერთად ყველა მნიშვნელოვანი დოკუმენტი. საჯარო განხილვამდე და უშუალოდ საჯარო განხილვის დროს მიიღოს საზოგადოების მიერ გამოთქმული ყველა შენიშვნა და წინადადება. უზრუნველყოს საჯარო განხილვის ოქმის მომზადება და ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოსათვის წარდგენა. ეს ინფორმაცია ყველა დაინტერესებული პირისათვის ხელმისაწვდომია (მუხლები 6, 7).

ამავე კანონის მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტისა თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუ საქმიანობა შეიცავს კომერციულ ან სახელმწიფო საიდუმლოებას, საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა წარმოადგინოს განცხადება განაცხადის კონფიდენციალობის შესახებ. იმავე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად: „საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია ნებართვის გამცემ ადმინისტრაციულ ორგანოს მიაწოდოს ტექნოლოგიური ციკლის სრული სქემა იმ შემთხვევაშიც კი, თუ საქმიანობა შეიცავს კომერციულ ან/და სახელმწიფო საიდუმლოებას“. განცხადების ეს ნაწილი, ამ მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საქმიანობის განმახორციელებელმა უნდა წარადგინოს ცალკე. (აღნიშნული ფაქტი სამინისტროში გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის დროს არ დაფიქსირებულა).

- (g) საზოგადოების ნებისმიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია საქმიანობის განხორციელების შესახებ ინფორმაციის (განცხადების) გამოქვეყნებიდან 45 დღის განმავლობაში წერილობით წარუდგინოს თავისი შენიშვნები და მოსაზრებები საქმიანობის განმახორციელებელს (მუხლი 6, პუნქტი 4, ქვეპუნქტი ბ). თავის მხრივ, ნებართვის მაძიებელი ვალდებულია გაეცნოს საზოგადოების წარმომადგენელთა შენიშვნებს და მოსაზრებებს და გაითვალისწინოს მათი არგუმენტები გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საბოლოო სახით ჩამოყალიბებისას.
- (h) აღნიშნული საკითხი რეგულირდება ზემოაღნიშნული კანონის მე-7 მუხლით, რომლის მიხედვით საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია გზშ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვიდან 5 დღის ვადაში უზრუნველყოს განხილვის შედეგების შესახებ ოქმის გაფორმება, რომელიც დეტალურად უნდა ასახავდეს საჯარო განხილვისას გამოთქმულ შენიშვნებსა და მოსაზრებებს. საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ საზოგადოების წარმომადგენელთა შენიშვნებისა და მოსაზრებების გაუთვალისწინებლობის შემთხვევაში, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია უზრუნველყოს შენიშვნებისა და მოსაზრებების გაუთვალისწინებლობის წერილობითი დასაბუთება და მათი ავტორებისთვის გაგზავნა. ეს წერილობითი დასაბუთება (შესაბამის წერილობით შენიშვნებთან და მოსაზრებებთან ერთად) საქმიანობის განმახორციელებელმა, გზშ-ს ანგარიშის საჯარო განხილვის შედეგების ამსახველ ოქმთან და გზშ-ს ანგარიშთან ერთად, უნდა წარადგინოს ნებართვის გამცემ ადმინისტრაციულ ორგანოში.
- (i) საზოგადოების მხრიდან წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, გასცემს საკითხთან დაკავშირებულ საჯარო ინფორმაციას.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 53-ე მუხლის თანახმად, „წერილობითი ფორმით გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი უნდა შეიცავდეს წერილობით დასაბუთებას“. ხოლო ამავე მუხლის მე-5 ნაწილი კი განმარტავს, რომ „ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილი არ არის თავისი გადაწყვეტილება დააფუძნოს იმ გარემოებებზე, ფაქტებზე, მტკიცებულებებზე ან არგუმენტებზე, რომლებიც არ იქნა გამოკვლეული და შესწავლილი ადმინისტრაციული წარმოების დროს“. აქედან გამომდინარე, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის დასაბუთება ეფუძნება პროფესიულ და სამართლებრივ დასკვნებს, თუ მათი არსებობა აუცილებელი იყო საქმისათვის მნიშვნელოვანი გარემოებების დასადგენად.

(j) რეგულარულად მიმდინარეობს სანებართვო რეესტრის განახლება. საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, არსებული საწარმოო ტექნოლოგიის შეცვლა განსხვავებული ტექნოლოგიით, რაც იწვევს ექსპლუატაციის პირობების შეცვლას, ასევე განიხილება, როგორც ეკოლოგიური ექსპერტიზისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობა და შესაბამისად საჭიროებს გზშ-ს ნებართვას, რომლის გაცემისას დაცული უნდა იქნეს ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი პირობა („გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მუხლი 4, პუნქტი 2).

(k) ამჟამად შემუშავებულია კანონ-პროექტი გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების შესახებ, სადაც გათვალისწინებულია ორჰუსის კონვენციის პრინციპები.

XVI. მე-6 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-6 მუხლის დებულებების შესრულებას.

პასუხი:

საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სავალდებულო გზშ-ს ეკოლოგიურ ექსპერტიზას დაქვემდებარებული საქმიანობათა ჩამონათვალი უფრო ხისტი და ნაკლებად დეტალურია ვიდრე ორჰუსის კონვენციის I დანართში მოცემული ჩამონათვალი და არ მოიცავს საქმიანობათა მთელ რიგ სფეროებს: როგორცაა სასარგებლო წიაღისეულის ღია კარიერული და მიწისქვეშა მოპოვება, ქაღალდის წარმოება-გადამუშავება, ნაგებობები, რომლებიც ფრინველის ან ღორის ინტენსიური გამრავლებისთვის არის განკუთვნილი, კვების პროდუქტების წარმოებასთან დაკავშირებული საქმიანობები, მათ შორის რძის დამუშავება და სხვ.

გზშ-ს განხილვებში საზოგადოების მონაწილეობა დაბალია. საზოგადოების ინტერესი ძირითადად ეხება მსხვილ პროექტებს. ორჰუსის ცენტრის მიერ ჩატარებული დაკვირვების საფუძველზე, საზოგადოების მონაწილეობის დაბალი ხარისხი შეიძლება აიხსნას იმ გარემოებით, რომ, მთელ რიგ შემთხვევებში, საქმიანობის გამახორციელებელი ვერ უზრუნველყოფს საზოგადოების სათანადოდ ინფორმირებას და მის ჩართვას გადაწყვეტილების პროცესში. პრაქტიკა აჩვენებს, რომ იმ პროექტებში, სადაც სათანადოდ განხორციელდა ინფორმირების და მონაწილეობის პროცედურები და, ასევე, საზოგადოებისათვის აქტუალურ პროექტებში, საზოგადოების მონაწილეობის ხარისხი მაღალი იყო.

გარდა ამისა, შეიძლება შემდეგი მიზეზების დასახელებაც: მაგალითად, არასამთავრობო ორგანიზაციების დაბალი ინტერესი. სასურველია, არასამთავრობო ორგანიზაციების მეტი დაინტერესება პროექტებში ჩართულობის თვალსაზრისით. ასევე, ადგილობრივ დონეზე საზოგადოების დაბალი ორგანიზებულობა, საზოგადოებრივი ინტერესების გამომხატველ ორგანიზაციათა სისუსტე თემების და მცირე დასახლებების მასშტაბით.

XVII. დამატებითი ინფორმაცია მე-6 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-6 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. სტატისტიკური ან სხვა ინფორმაცია კონკრეტულ საქმიანობათა შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ ან იმ გადაწყვეტილებების შესახებ, რომლებშიც, ეროვნული უსაფრთხოების მიზნების გათვალისწინებით, საზოგადოების მონაწილეობა არ მომხდარა.

პასუხი:

ორჰუსის ცენტრის ვებ-გვერდზე განთავსებულ იქნა 2008 - 2013 წწ გზშ-ს დაქვემდებარებულ საქმიანობათა ჩამონათვალი, რომელთაგანც ყველაზე ჩატარდა საჯარო განხილვა.

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული სტრუქტურების მიერ განსახორციელებელ გზშ-ს დაქვემდებარებულ მიმდინარე პროექტებში (მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გადამუშავება ან/და ნაგავსაყრელების მოწყობა; საერთაშორისო და

შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზების და მათზე განთავსებული ხიდების, ვზაგამტარი გვირაბების, აგრეთვე საავტომობილო გზის და მათი ტერიტორიების საინჟინრო დაცვის ნაგებობების აგება; მეტროპოლიტენის მშენებლობა; ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობების (დღე-ღამეში 1000 კუბ.მ-ისა და მეტი მოცულობის), მაგისტრალური საკანალიზაციო კოლექტორის განთავსება) საზოგადოების ჩართულობა და კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურები დაცულია.

საქართველოს კანონი “გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ” ადგენს საქმიანობის გზშ-სგან გათავისუფლების შემთხვევებს. კერძოდ, კანონის მე-11 მუხლის თანახმად, “საქმიანობა შეიძლება გათავისუფლდეს გზშ-სგან, თუ საერთო სახელმწიფოებრივი ინტერესები მოითხოვს საქმიანობის დაწყებას და ამის შესახებ გადაწყვეტილების დროულად მიღებას”.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში არსებობს გარემოზე ზემოქმედების სპეციალური საბჭო, რომელიც საბჭო იხილავს საქმიანობების გზშ-სგან გათავისუფლების საკითხებს იმ შემთხვევაში თუ, საერთო-სახელმწიფოებრივი ინტერესები მოითხოვს საქმიანობის დაწყებას და ამის შესახებ გადაწყვეტილების დროულად მიღებას. ეს პროცედურა მოიცავს საქმიანობის გზშ-სგან გათავისუფლებას, რაც თავისთავად გულისხმობს მის გათავისუფლებას საჯარო განხილვისგან. სამინისტროში არსებობს გზშ-სგან გათავისუფლებული საქმიანობების ბაზა. 2010–2012 წლის მონაცემებით საჯარო განხილვა არ ჩატარებულა 27 ობიექტზე. 2013 წელს საქმიანობის გზშ-სგან გათავისუფლების მოთხოვნით ინვესტორს არ მოუმართავს.

ყველა საწარმომ, რომლებზეც გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა და/ან გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, გაიარეს საჯარო განხილვის პროცედურა.

ამჟამად მიმდინარეობს გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის გადახედვის პროცესი, რაც, სხვა საკითხებთან ერთად, ითვალისწინებს გარეკვეული სახის საქმიანობებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღების დროს საზოგადოების მაქსიმალურად ჩართულობის საკითხებსაც.

XVIII. მე-6 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.mrdi.gov.ge

XIX. პრაქტიკული და/ან სხვა ზომები, რომლებიც, მე-7 მუხლის თანახმად, უზრუნველყოფენ გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების შემუშავების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობას

ჩამოთვალეთ საკანონდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების მომზადებაში საზოგადოების მონაწილეობას. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის

განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება.

პასუხი:

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, საზოგადოების მონაწილეობა გარემოსთან დაკავშირებული გეგმებისა და პროგრამების მომზადებაში გათვალისწინებული არ არის. უნდა აღინიშნოს, რომ დაგეგმილია ამ კუთხით კანონმდებლობის გადახედვა.

იმ შემთხვევაში, როდესაც საუბარია გზშ-ს ანგარიშზე თანდართული გეგმების განხილვაში საზოგადოების მონაწილეობაზე, ავლნიშნავთ, რომ ეს გეგმები (როგორცაა: გარემოზე მოსალოდნელი ზეგავლენის შერბილების ღონისძიებათა გეგმა; ავარიულ სიტუაციაზე რეაგირების გეგმა; ნარჩენების მართვის გეგმა; გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა და სხვა) თან უნდა ერთვოდეს გზშ-ს ანგარიშს წინასწარი განხილვის ეტაპზეც, როდესაც საზოგადოებას შეუძლია საჯარო განხილვის დროს დააფიქსიროს საკუთარი აზრი ამა თუ იმ გეგმასთან დაკავშირებით. იმ შემთხვევაში, თუ საჯარო განხილვის დროს საზოგადოების გარეკვეულმა დაინტერესებულმა წრემ ვერ მოახერხა მისი გაცნობა, შესაძლებელია, საჯარო ინფორმაციის მოთხოვნის საფუძველზე სამინისტროდან გამოთხოვილ იქნეს აღნიშნული გეგმები. ამ დროს მოქმედებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით დაგდენილი მუხლები (მუხლები 28; 37; 40).

იგეგმება საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც სხვა დანარჩენთან ერთად, მოიცავს საზოგადოების ჩართულობის დონის გაზრდას, როგორც წინასწარ განხილვის ეტაპზე, ასევე – გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

XX. საზოგადოების შესაძლებლობა, მე-7 მუხლის თანახმად, მონაწილეობა მიიღოს გარემოსთან დაკავშირებული პოლიტიკის შემუშავებაში

აღწერეთ, თუ რა შესაძლებლობები გააჩნია საზოგადოებას გარემოსთან დაკავშირებული პოლიტიკის (სტრატეგიის, კონცეფციის) შემუშავებაში მონაწილეობისათვის.

პასუხი:

2013 წელს შემუშავებულ საქართველოს ეროვნული სატყეო პოლიტიკის დოკუმენტის პროექტთან დაკავშირებით, სამუშაო შეხვედრების გზით განხორციელდა პოლიტიკის დოკუმენტის დარგის ექსპერტებთან განხილვა და მომზადება საჯარო განხილვისთვის, რაც გულისხმობს დოკუმენტის საჯაროდ გამოქვეყნებას, ღია კომენტარების მიღებას და დაინტერესებულ მხარეთა სამუშაო შეხვედრებს. დაგეგმილ განხილვებში მონაწილეობას მიიღებენ ადგილობრივი მოსახლეობა, ადგილობრივი და უცხოელი ექსპერტები, სამთავრობო, არასამთავრობო, სამეცნიერო ორგანიზაციების წარმომადგენლები და საზოგადოების სხვა წევრები.

საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგიისა და მოქმედებათა გეგმის (NBSAP II) შემუშავების დროს დოკუმენტის თემატურ მიმართულებებზე მომუშავე ორგანიზაციები აწყობდნენ სამუშაო შეხვედრებს დაინტერესებული

მხარეების მონაწილეობით. 2012-2013 წლებში ჩატარდა 30-მდე სამუშაო შეხვედრა.

დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებული საკითხების გადაწყვეტაში საზოგადოების ჩართულობის უზრუნველსაყოფად, დაცული ტერიტორიების სააგენტომ ერთ-ერთი დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის პროექტი განსახილველად გაავრცელა კავკასიის გარემოსდავითი არასამთავრობო ორგანიზაციათა ქსელის (CENN) საინფორმაციო სისტემის მეშვეობით. აღნიშნული გეგმის ოფიციალურად დამტკიცებამდე დაგეგმილია დაინტერესებულ მხარეთა მიერ წარმოდგენილი შენიშვნებისა და წინადადების გათვალისწინება.

რაც შეეხება გარემოსთან დაკავშირებული სხვა სახის დოკუმენტების (მაგ. გარემოს დაცვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა, გარემოს მდგომარეობის ანგარიში) მომზადებაში საზოგადოების მონაწილეობას, ეწყობა საჯარო განხილვები და ხდება საზოგადოების მხრიდან წარმოდგენილი კომენტარების განხილვა/გათვალისწინება. მაგ.: გარემოს მდგომარეობის შესახებ 2007-2009 წლების ეროვნული მოხსენების მომზადების პროცესი სრულად შუქდებოდა სპეციალურად ამ მიზნით შექმნილი ვებ-გვერდის საშუალებით: www.soegeorgia.blogspot.com. მოხსენების პროექტის ყველა სამუშაო ვერსია, შესაბამისად შემოსული შენიშვნები და კომენტარები განთავსებული იყო აღნიშნულ ვებ-გვერდზე. 2007-2009 წწ გარემოს მდგომარეობის შესახებ ეროვნული მოხსენების მომზადების პროცესის გამჭვირვალობის მიზნით, 2010 წლის იანვარში ჩამოყალიბდა ექსპერტთა სამუშაო ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში შევიდნენ არასამთავრობო, საზოგადოებრივი და სამეცნიერო ორგანიზაციების წარმომადგენლები. 2010 წლის განმავლობაში გაიმართა მოხსენების პროექტის რამდენიმე საჯარო განხილვა.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო ევროკავშირის ფინანსური დახმარებით, ახორციელებს ნარჩენების მართვის თვინინგის პროექტს, რომლის ფარგლებშიც 2013წ მარტი-ივნისის პერიოდში ჩატარდა ნარჩენების მართვის კანონპროექტის საჯარო განხილვები.

XXI. მე-7 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-7 მუხლის შესრულებას.

პასუხი:

საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, საზოგადოების მონაწილეობა გათვალისწინებულია მხოლოდ „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ კანონით, რომელიც არ მოიცავს სტრატეგიებსა და კონცეფციებს. იგეგმება საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც სხვა დანარჩენთან ერთად, მოიცავს საზოგადოების ჩართულობის დონის გაზრდას, როგორც წინასწარ განხილვის ეტაპზე, ასევე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

XXII. დამატებითი ინფორმაცია მე-7 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-7 მუხლში მოცემული კონკრეტული ქმედებების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე.

პასუხი:
გარემოს დაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამა, ქვეყნის სატყეო პოლიტიკა, ეროვნული მოხსენება გარემოს მდგომარეობის შესახებ. საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და მოქმედებათა გეგმა (NBSAP).

XXIII. მე-7 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.moe.gov.ge; www.mof.ge; biomonitoring.moe.gov.ge; www.soegeorgia.blogspot.com

XXIV. მე-8 მუხლის შესაბამისად, საზოგადოების მონაწილეობის ხელშესაწყობად გაწეული ძალისხმევა იმ ნორმატიული დოკუმენტების შემუშავებაში, რამაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიოს გარემოზე

აღწერეთ, თუ რა ძალისხმევა იქნა გაწეული საზოგადოების ეფექტური მონაწილეობის ხელშესაწყობად ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ ისეთი ნორმატიული დოკუმენტების შემუშავებაში, რომლებმაც შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიონ გარემოზე. რამდენადაც მიზანშეწონილია, აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება.

პასუხი:
საკანონმდებლო დონეზე კონვენციის მე-8 მუხლით გათვალისწინებული უფლებების განხორციელება უზრუნველყოფილია საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით, “გარემოს დაცვის შესახებ” საქართველოს კანონითა და „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ” „გარემოსდაცვითი ნებართვის შესახებ” საქართველოს კანონით. ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ინდივიდუალურ-ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის გამოცემისათვის, აგრეთვე გამოიყენება საჯარო ადმინისტრაციული წარმოება, იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული პირდაპირ არის გათვალისწინებული კანონით (საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, IX თავი). ამ პროცესში საზოგადოების მონაწილეობა გარანტირებულია კანონით. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის IX თავის თანახმად, ყველას აქვს უფლება, წარადგინოს თავისი წერილობითი მოსაზრება 20 დღის განმავლობაში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის შესახებ განცხადების ან ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის პროექტის საჯარო გაცნობისათვის წარდგენის დღიდან თითოეული ადმინისტრაციული ორგანო უზრუნველყოფს მის მიერ მომზადებული ნორმატიული აქტების პროექტების განთავსებას მის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე. ნორმატიული აქტის პროექტის შემუშავებისას საჯაროობის უზრუნველყოფას ახორციელებს აქტის გამომცემი ორგანო და, შესაბამისად, საზოგადოების მხრიდან გამოთქმული შენიშვნები და წინადადებები წარედგინება განსახილველად შესაბამისი ადმინისტრაციული აქტის გამომცემ ორგანოს.

XXV. მე-8 მუხლის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-8 მუხლის შესრულებას.

პასუხი:

კონკრეტული კანონპროექტების შემუშავებისას გვხვდება, როგორც საზოგადოების ფართო მონაწილეობის, ისე სრული არაინფორმირებულობის შემთხვევებიც. საზოგადოების დაინტერესების შემთხვევაში, მას ეძლევა შესაძლებლობა, მიიღოს მონაწილეობა კანონპროექტების შემუშავების პროცესში. ხშირ შემთხვევაში, ეს ინიციატივა მომდინარეობს საზოგადოებიდან და არა სახელმწიფო უწყებებიდან.

XXVI. დამატებითი ინფორმაცია მე-8 მუხლის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ მეტი ინფორმაცია მე-8 მუხლში მოცემული საკითხებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე.

პასუხი:

აღნიშნული საკითხი ეროვნულ საკანონმდებლო დონეზე დარეგულირებული არ არის, თუმცა აღსანიშნავია, რომ საქართველოს ზოგად ადმინისტრაციულ კოდექსში შეტანილი ცვლილებით, რომელიც ამოქმედდება 2013 წლის 1 სექტემბრიდან, საჯარო ინფორმაციად ითვლება ოფიციალური დოკუმენტი (მათ შორის, ნახაზი, მაკეტი, გეგმა, სქემა, ფოტოსურათი, ელექტრონული ინფორმაცია, ვიდეო- და აუდიოჩანაწერები), ანუ საჯარო დაწესებულებაში დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულების ან მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია, ასევე საჯარო დაწესებულების მიერ პროაქტიულად გამოქვეყნებული ინფორმაცია, ხოლო პროაქტიული გამოქვეყნება გულისხმობს შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით დადგენილი წესით საჯარო დაწესებულების მიერ საზოგადოებრივი ინტერესის მატარებელი საჯარო ინფორმაციის ელექტრონულ რესურსებზე განთავსებას.

ადმინისტრაციული ორგანო ხშირ შემთხვევაში აქვეყნებს ინფორმაციას მის ოფიციალურ ვებ-გვერდებზე. ასევე ადმინისტრაციული ორგანოები თანამშრომლობენ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომელთა მეშვეობითაც ხდება ინფორმაციის გავრცელება და პროექტების გაცნობა ადგილობრივი მოსახლეობისათვის. საქართველოს პარლამენტისადმი მიმართვის საფუძველზე, 2013 წლის მაისამდე ორჰუსის ცენტრს მიეწოდებოდა ინფორმაცია პარლამენტში შესული გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სარგებლობის სფეროში შემუშავებული კანონპროექტების შესახებ. კანონპროექტები და პარლამენტში მათი სავარაუდო განხილვის ვადები განთავსებული იყო აგრეთვე ორჰუსის ცენტრის ვებ-გვერდზე, რაც საშუალებას აძლევდა საზოგადოებას მეტ-ნაკლებად დროულად ყოფილიყვნენ ინფორმირებულნი ამა თუ იმ მოსალოდნელი ცვლილების შესახებ და მიეღოთ მონაწილეობა კანონით დადგენილი პროცედურების მიხედვით. სამართლებრივი მექანიზმის არსებობის შემთხვევაში, საზოგადოების მონაწილეობა ამ კუთხით, იქნება უფრო ეფექტური. აღვნიშნავთ,

რომ სამინისტროში დანერგილი პრაქტიკის თანახმად, რაც უკავშირდება საკანონმდებლო პროექტების სამინისტროს ვებგვერდზე განთავსებას და შესაბამისი საჯარო განხილვების მოწყობას, 2012 წლის ოქტომბრიდან 2013 წლის მაისამდე სამინისტრომ უზრუნველყო საჯარო განხილვების ჩატარება 53 საკანონმდებლო აქტზე.

XXVII. მუხლი 8-ის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.parliament.ge; www.moe.gov.ge

XXVIII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-9 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობის შესახებ

ჩამოთვალეთ საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მე-9 მუხლში მოცემული დებულებების განხორციელებას მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობის შესახებ.

განმარტეთ, თუ როგორ ხორციელდება მე-9 მუხლის თითოეული პუნქტი. აღწერეთ მე-2 მუხლის შესაბამის განმარტებათა და მე-3 მუხლის მე-9 პუნქტის დისკრიმინაციის გამორიცხვის მოთხოვნათა გამოყენება. აღწერეთ აგრეთვე:

(a) 1-ელ პუნქტთან მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

(i) ნებისმიერ პირს, რომელსაც მიაჩნია, რომ მის მიერ ინფორმაციის მოთხოვნაზე სათანადო რეაგირება არ მოხდა, ხელი მიუწვდებოდეს სასამართლოს ან სხვა, კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული, დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის გადასინჯვის პროცედურაზე;

(ii) თუ კანონმდებლობით დადგენილია ამგვარი გადასინჯვის პროცედურა სასამართლოს მიერ, ამ პირს ხელი მიუწვდებოდეს აგრეთვე სხვა, კანონმდებლობით დადგენილ ოპერატიულ უფასო ან იაფ პროცედურაზე საჯარო დაწესებულების მიერ საკითხის გადასინჯვის ან დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის განსახილველად, რომელიც არ შედის სასამართლო სისტემაში;

(iii) აღნიშნული პუნქტის შესაბამისად მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილებები სავალდებულო იყოს შესასრულებლად საჯარო დაწესებულებისათვის; და რომ დასაბუთება ჩამოყალიბდეს წერილობით, იმ შემთხვევაში მაინც, როდესაც ინფორმაციის გაცემაზე ითქვა უარი.

(b) რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ეროვნული კანონმდებლობის ფარგლებში, დაინტერესებული საზოგადოების წევრებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ მე-2 პუნქტში ჩამოყალიბებულ მოთხოვნებს, ხელი მიუწვდებოდეთ სასამართლოს ან სხვა, კანონმდებლობის შესაბამისად დაფუძნებული დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ორგანოს მიერ საკითხის

გადასინჯვის პროცედურაზე, ნებისმიერი გადაწყვეტილების, ქმედების ან უმოქმედობის პროცედურული თუ შინაარსობრივი კანონიერების გადასახედად, რომელიც მე-6 მუხლის დებულებებს ეწინააღმდეგება;

(c) **მე-3 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოების წარმომადგენლებს, რომლებიც აკმაყოფილებენ ეროვნული კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებს, თუკი ასეთი არსებობს, ხელი მიუწვდებოდეთ ადმინისტრაციულ ან სასამართლო პროცედურაზე კერძო პირების ან საჯარო ორგანოების იმ ქმედებების თუ უმოქმედობის გასასაჩივრებლად, რომლებიც გარემოს დაცვის ეროვნული კანონმდებლობის დებულებებს ეწინააღმდეგება;

(d) **მე-4 პუნქტთან** დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ:

- (i) 1-ელ, მე-2 და მე-3 პუნქტებში მოცემული პროცედურები ეფექტიანი გამოსწორების ზომებს ითვალისწინებდნენ;
- (ii) აღნიშნული პროცედურები ამ პუნქტის დანარჩენ მოთხოვნებს აკმაყოფილებდნენ;

(e) **მე-5 პუნქტთან** მიმართებაში, რა ზომებია მიღებული იმისათვის, რომ საზოგადოებას მიეწოდებოდეს ინფორმაცია ადმინისტრაციული თუ სასამართლო პროცედურის ხელმისაწვდომობის შესახებ.

პასუხი:

(a) ნებისმიერ პირს შეუძლია საჯარო დაწესებულების მიერ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მისი უფლების დარღვევა გაასაჩივროს როგორც ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში, შემდგომ კი სასამართლოში. მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილება სავალდებულოა შესასრულებლად საჯარო დაწესებულებისათვის. ინფორმაციაზე უარის გაცემის შემთხვევაშიც, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია გადაწყვეტილების მიღებიდან 3 დღის ვადაში პირს წერილობით განუმარტოს მისი უფლებები და გასაჩივრების წესი, ასევე მიუთითოს ის სტრუქტურული ქვედანაყოფი ან საჯარო დაწესებულება, რომელთანაც წარმოებდა კონსულტაცია ინფორმაციის გაცემაზე უარის თქმის გადაწყვეტილების მიღებისას.

(b) ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრება გათვალისწინებულია და რეგულირდება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის XIII თავით, რომლის შესაბამისადაც, ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილებასთან ან ქმედებასთან დაკავშირებით დაინტერესებულ მხარეს უფლება აქვს ადმინისტრაციული საჩივრით მიმართოს ადმინისტრაციულ ორგანოს. ადმინისტრაციულ საჩივარს განიხილავს და გადაწყვეტს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანო, თუ იქ არსებობს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამომცემი თანამდებობის პირის ან სტრუქტურული ქვედანაყოფის ზემდგომი თანამდებობის პირი. ხოლო ადმინისტრაციული ორგანოს ხელმძღვანელი თანამდებობის პირის მიერ გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის თაობაზე წარდგენილ საჩივარს

განხილავს და გადაწყვეტს ზემდგომი ადმინისტრაციული ორგანო. აღნიშნულ შემთხვევაში ამავე თავით დადგენილია ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვისა და ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარების წესი. საჩივრის განხილვის პროცესში ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია მოიწვიოს დაინტერესებული მხარეები, სადაც დაინტერესებულ მხარეს აქვს უფლება მიიღოს მონაწილეობა, დაიცვას თავისი ინტერესები და ჩაატაროს ზეპირი მოსმენა. ზეპირი მოსმენა ტარდება ღიად.

(c) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი და საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი არეგულირებს კონვენციის მე-9 მუხლის მე-3 პუნქტის მოთხოვნებს. საქართველოს კანონმდებლობის თანახმად, ნებისმიერ პირს აქვს უფლება მიმართოს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოს ან სასამართლოს, თუ თვლის, რომ მისი უფლება იყო დარღვეული ან ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილებით ან ქმედებით მას მიაღდა გარკვეული ზიანი ან შეიზღუდა მისი უფლებები.

(d) მე-4 პუნქტთან დაკავშირებით მიღებული ზომები გულისხმობენ კანონმდებლობით განმტკიცებულ შესაძლებლობებს, რაც დადგენილია: ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 29-31-ე მუხლებით (მათგან საინტერესოა 31-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, სასამართლოს შეუძლია სარჩელის აღძვრამდე მიიღოს დროებითი განჩინება, როცა არსებობს საფრთხე, რომ არსებული მდგომარეობის შეცვლით ხელი შეეშლება განმცხადებლის უფლების რეალიზაციას ან აღნიშნული მნიშვნელოვნად გართულდება); და, ასევე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის XXIII თავით „სარჩელის უზრუნველყოფა“.

(e) საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის IX თავით დარეგულირებულია საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების საკითხები. კერძოდ, ინდივიდუალური ადმინისტრაციული სამართლებრივი აქტის გამოცემა საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების გამოყენებით, საჯარო გაცნობისათვის დოკუმენტების წარდგენის შესახებ ცნობის გამოქვეყნება, საჯარო გაცნობისათვის წარსადგენი დოკუმენტების ნუსხა, საკუთარი მოსაზრების წარდგენის წესი, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის პროექტის მომზადება და საჯარო გაცნობისათვის წარდგენა, და ა.შ.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი დეტალურად ასახავს: ადმინისტრაციული საჩივრის ადმინისტრაციულ ორგანოში წარდგენის, მისი განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების პროცედურებს, ასევე მოქალაქის მიერ (ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ან გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობის კუთხით ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან მოქალაქის მიმართ უფლებათა დარღვევის შემთხვევებში) სასამართლოში სარჩელის წარდგენის პროცედურებს (საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი);

როგორც სხვადასხვა სახელმწიფო ორგანოები, ასევე რიგი არასამთავრობო და საერთაშორისო ორგანიზაციები აწარმოებენ კამპანიებს მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის საკითხებში მოქალაქეთა გათვითცნობიერებისათვის.

XXIX. მუხლი 9-ის განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ, თუ რა წინააღმდეგობები შეხვდა მე-9 მუხლის შესრულებას.

პასუხი:

დღევანდელი მდგომარეობით სასამართლოში გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის უფლების დარღვევასთან დაკავშირებით შეტანილი სარჩელების განხილვის ვადის დარღვევის შემთხვევები არ ფიქსირდება.

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის თანახმად, მოსამართლე თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია, იგი ფაქტობრივ გარემოებებს აფასებს და გადაწყვეტილებებს იღებს მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციის, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებისა და ნორმების, სხვა კანონების შესაბამისად და თავისი შინაგანი რწმენის საფუძველზე. შესაბამისად, როგორც საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, ასევე ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსი განსაზღვრავს იმ პირთა წრეს, რომლებიც თავისუფლდებიან სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან, ასევე გათვალისწინებულია სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადება და მათი ოდენობის შემცირება. აქედან გამომდინარე, მოსამართლე სწორედ კონკრეტული საქმის განხილვისას კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად განსაზღვრავს ბაჟის გადახდის საკითხს და ოდენობას.

XXX. დამატებითი ინფორმაცია მუხლი 9-ის დებულებების პრაქტიკული გამოყენების შესახებ

მოგვაწოდეთ დამატებითი ინფორმაცია მე-9 მუხლის დებულებათა პრაქტიკული განხორციელების შესახებ. მაგ. წარმოებს თუ არა გარემოსდაცვითი მართლმსაჯულების სტატისტიკა და არსებობს თუ არა დახმარების მექანიზმები მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობისათვის ფინანსურ ან სხვა დაბრკოლებათა შესუსტების ან მოხსნისათვის?

პასუხი:

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია დაადგინოს საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი საჯარო მოსამსახურე (მუხლი 36). თუ მოხელე არ შეასრულებს მასზე დაკისრებულ მოვალეობას და კანონდარღვევით არ გასცემს ინფორმაციას, მას დაეკისრება დისციპლინარული პასუხისმგებლობა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მოსამართლეების მიერ კონვენციის ტექსტის უშუალო გამოყენების პრაქტიკა უკვე არსებობს.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოებს გარემოსდაცვითი მართლმსაჯულების სტატისტიკა, რაც ასახულია

შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის ყოველწლიურ ანგარიშში. გარდა ამისა, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი თავისი კომპეტენციის ფარგლებში აწარმოებს გამოვლენილი სამართალდარღვევების აღრიცხვას, სისტემატიზაციას და ანალიზს. ორპუსის ცენტრის მიერ მომზადდა ბროშურა “როგორ მივმართოთ სასამართლოს ჩვენი ეკოლოგიური უფლებების დასაცავად”. ბროშურა გავრცელდა დაინტერესებულ მხარეთა შორის და ასევე ხელმისაწვდომი იყო ორპუსის ცენტრის ვებ-გვერდზე.

ორპუსის ცენტრის მიერ მომზადებული ინფორმაცია საერთო სასამართლოების სისტემის მოწყობის შესახებ განთავსებულ იქნა მის ვებ-გვერდზე. აქვე იყო ხელმისაწვდომი საქართველოში სასამართლოების საკონტაქტო ინფორმაცია.

მოსამართლეების მიერ კონვენციის ტექსტის უშუალო გამოყენების პრაქტიკა უკვე არსებობს.

XXXI. მე-9 მუხლის საკითხებთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები
სათანადო ინტერნეტ-მისამართები:

www.coj.gov.ge; www.supremecourt.ge; www.court.gov.ge; www.gyla.ge; www.alpe.ge,
www.article42.ge

XXXII. ზოგადი შენიშვნები კონვენციის მიზნებთან დაკავშირებით:

რამდენადაც ეს მიზანშეწონილია, აღწერეთ, თუ როგორ უწყობს ხელს კონვენციის განხორციელება დღევანდელი და მომავალი თაობების თითოეული პიროვნების უფლების დაცვას იცხოვროს სათანადო და მისი ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობისათვის შესაბამის გარემოში.

პასუხი:

კონვენციასთან საქართველოს მიერთებამ მნიშვნელოვნად გაზარდა მოქალაქეთა შესაძლებლობა, გააკონტროლონ, თუ როგორ იცავს სახელმწიფო მათ გარემოს, და აგრეთვე, შეიტანონ წვლილი გარემოს დასაცავად. ზოგადი ტენდენცია მიუთითებს საზოგადოების აქტივობის ზრდაზე, რაც შესაბამის გამოხმაურებას ჰპოვებს სამთავრობო უწყებათა მხრიდან. თუმცა, შესაძლებელია საზოგადოების აქტიურობის გაზრდა შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელების გზით. კონკრეტულ საქმეებში მონაწილეობა ასევე ზრდის იმ პირთა რაოდენობას და გამოცდილებას, რომლებსაც აქტიური პოზიცია უკავიათ საზოგადოების განვითარების საკითხში.

XXXIII. საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომები დანართი I (მეორე)-სა და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების განსახორციელებლად, რომელიც ეხება გენეტიკურად მოდიფიცირებულ ორგანიზმებს

საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული და სხვა ზომებთან დაკავშირებით, რომლებიც ახორციელებენ მუხლი 6 (მეორე)-ში მოცემულ დებულებებს გენეტიკურად

მოდული 6 (მეორე)-ს 1-ელ პარაგრაფთან დაკავშირებით და:

(a) მუხლი 6 (მეორე)-ს 1-ელ პარაგრაფთან დაკავშირებით და:

(i) დანართი I (მეორე)-ს 1-ელ პარაგრაფთან დაკავშირებით, რამდენად არის უზრუნველყოფილი ქვეყნის საკანონმდებლო მარეგულირებელ ჩარჩოში საზოგადოების ეფექტიანი ინფორმირებულობა და მისი მონაწილეობა იმ საკითხებთან დაკავშირებით გადაწყვეტილებების მიღებაში, რომლებიც მოცემულია მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებებში;

(ii) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 2-თან დაკავშირებით, ქვეყნის საკანონმდებლო მარეგულირებელ ჩარჩოში არსებული ნებისმიერი სახის გამონაკლისი დანართი I (მეორე)-ში მოცემულ საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურასთან დაკავშირებით და კრიტერიუმები ნებისმიერი ასეთი გამონაკლისისათვის;

(iii) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 3-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული, რომ საზოგადოებას ადექვატურად, დროულად და ეფექტიანად მიუწვდებოდეს ხელი გარემოში განზრახ ინტროდუქციისა და საბაზრო ქსელში განთავსებისათვის უფლებამოსილების მისაღებად წარდგენილი შეტყობინების შესახებ მოკლე ინფორმაციასა და ანგარიშზე, იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი შეფასების ანგარიში არსებობს;

(iv) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 4-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ამ პუნქტში მოცემული ინფორმაცია არავითარ შემთხვევაში არ იქნეს მიჩნეული კონფიდენციალურად;

(v) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 5-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული გადაწყვეტილების მიღების პროცედურების გამჭვირვალობისა და შესაბამის პროცედურულ ინფორმაციაზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობის უზრუნველსაყოფად, რაც, მაგალითისათვის, მოიცავს შემდეგს:

- a. შესაძლო გადაწყვეტილებების ხასიათს;
- b. ინფორმაციას სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებზე, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან გადაწყვეტილების მიღებაზე;
- c. საზოგადოების მონაწილეობის უზრუნველყოფის მიზნით დანართი I (მეორე)-ს 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად შემუშავებულ ზომებს;
- d. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მითითებას, რომლებისგანაც შესაძლოა შესაბამისი ინფორმაციის მიღება;
- e. სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოების მითითებას, სადაც შესაძლებელია კომენტარების წარდგენა; ასევე იმ ვადას, რომელიც საჭიროა კომენტარების წარდგენისათვის.

(vi) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფი 6-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ხორციელდებოდეს დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 1-ში განსაზღვრული დებულებები, რომლის თანახმადაც საზოგადოების წარმომადგენლებს ექნებათ შესაძლებლობა ნებისმიერი მისაღები მანერით წარადგინონ რაიმე კომენტარი, ინფორმაცია, ანალიზი ან მოსაზრება, რომლებსაც ისინი მიიჩნევენ საჭიროდ შეთავაზებულ განზრახ ინტროდუქციასა თუ საბაზრო ქსელში განთავსებასთან დაკავშირებით;

(vii) დანართი I (მეორე)-ს პარაგრაფ 7-თან დაკავშირებით, რა ზომებია მიღებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჯეროვანი ყურადღება მიექცეს დანართი I (მეორე)-ს 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად ორგანიზებულ საზოგადოების მონაწილეობის შედეგებს.

პასუხი:

შემუშავდა კანონ-პროექტი გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების შესახებ, სადაც გათვალისწინებულია ორჰუსის კონვენციის პრინციპები დანართი I (მეორე)-სა და მუხლი 6 (მეორე)-ს პრინციპების ჩათვლით. კანონ-პროექტი ეხება ცოცხალ მოდიფიცირებულ ორგანიზმებს.

XXXIV. დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების განხორციელების დროს წამოჭრილი წინააღმდეგობები

აღწერეთ ნებისმიერი წინააღმდეგობა, რაც წარმოიქმნა დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს განხორციელების დროს.

პასუხი:

შესაბამისი ტესტირების აკრედიტებული ლაბორატორიების და კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა; გმო-ს შემცველ პროდუქტებთან და სასურსათო ნედლეულთან დაკავშირებული რისკის შეფასების მეთოდოლოგიის შესახებ ნაკლები ინფორმირებულობა.

XXXV. დამატებითი ინფორმაცია დანართი I (მეორე)-ს და მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების პრაქტიკული გამოყენების თაობაზე

მოგვარდეთ დამატებითი ინფორმაცია მუხლი 6 (მეორე)-ს დებულებების პრაქტიკული განხორციელების შესახებ, რომელიც ეხება გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების გარემოში განზრახ ინტროდუქციისა და საბაზრო ქსელში განთავსების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობას; მაგალითად, არის თუ არა ხელმისაწვდომი სტატისტიკური ან სხვა სახის ინფორმაცია ასეთ გადაწყვეტილებებში საზოგადოების მონაწილეობის შესახებ ან საზოგადოების მონაწილეობის პროცედურებიდან გამონაკლისების დაშვების თაობაზე გადაწყვეტილებების მიღების შესახებ, რაც განსაზღვრულია დანართი I (მეორე)-ს მე-2 პარაგრაფის შესაბამისად?

პასუხი:

ამ ეტაპზე შემუშავებულია ცოცხალი გენმოდიფიცირებული ორგანიზმების შესახებ კანონ-პროექტის განახლებული ვერსია, სადაც გათვალისწინებულია ორჭუსის კონვენციის პრინციპები. და სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის ეროვნული სამსახურის ვებ-გვერდზე კანონპროექტი დაიგზავნა შესაბამის უწყებებში შესათანხმებლად. ამჟამად მიმდინარეობს მიღებული შენიშვნების განხილვა. დღევანდელი მდგომარეობით, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2009 წლის ბრძანებით „სურსათის ეტიკეტირებისადმი დამატებითი მოთხოვნების დამტკიცების შესახებ“ (მუხლი 9 - გენეტიკურად მოდიფიცირებული სურსათის ეტიკეტირება) გათვალისწინებულია საზოგადოების მხოლოდ ინფორმირება (გარკვეული წესების დაცვით ეტიკეტზე შესაბამისი ინფორმაციის განთავსება) სურსათში გენეტიკურად მოდიფიცირებული კომპონენტების არსებობის შესახებ, რაც საშუალებას აძლევს მომხმარებელს გააკეთოს საკუთარი არჩევანი და მიიღოს გადაწყვეტილება სურსათის შერჩევა-შეძენისას.

მთავრობის 2013 წლის 30 ივლისის დადგენილებით მიღებულია ბიოწარმოების წესები. ამ დოკუმენტით განსაზღვრულია ბაზარზე გასატანი პროდუქციის ეტიკეტირება, როგორც „ბიო“, „ეკო“, „ორგანული“, „ეკოლოგიურად სუფთა“, რაც მომხმარებელს აწვდის ინფორმაციას ჯანსაღი პროდუქტის შესახებ.

არასახელმწიფო სექტორი ჩართულია საზოგადოების ინფორმირების პროცესში. შექმნილია „გმო შემცველი“ პროდუქტების წარმოებაზე მონიტორინგისა და მეცნიერული კვლევის ეროვნული ცენტრი. არასამთავრობო სექტორის წარმომადგენლები მონაწილეობას იღებენ აღნიშნულ საკითხებზე გამართულ სამეცნიერო კონფერენციებში და სამუშაო შეხვედრებში.

XXXVI. მუხლი 6 (მეორე)-ს განხორციელებასთან დაკავშირებული ინტერნეტ-მისამართები

მოგვაწოდეთ შესაბამისი ინტერნეტ-მისამართები სადაც, შესაძლებლობის შემთხვევაში, მითითებული იქნება გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების ინტროდუქციისა და მათ შესახებ მიღებული გადაწყვეტილებების რეესტრი:

პასუხი:

საინფორმაციო მასალა გმო-ს და გმო შემცველ პროდუქტებთან დაკავშირებით პერიოდულად იბეჭდება საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ-გვერდსა (www.moa.gov.ge) და სურსათის ეროვნული სააგენტოს ვებ-გვერდზე (www.nfa.gov.ge).